

Εκπαιδευτικά Συστήματα.

Ερευνητική εργασία

Σχολείο: ΓΕ.Λ. Μετσόβου

Τάξη: Α'

Τμήμα: Α1

Σχολικό Έτος: 2018-2019 (Β Τετράμηνο)

Εισαγωγή

Η εκπαίδευση με την ευρεία έννοια περιλαμβάνει όλες τις δραστηριότητες που έχουν σκοπό την επίδραση με συγκεκριμένο τρόπο στη σκέψη, στο χαρακτήρα και στη σωματική αγωγή του ατόμου. Από τεχνικής πλευράς, με τη διαδικασία της εκπαίδευσης αποκτώνται συγκεκριμένες γνώσεις, αναπτύσσονται δεξιότητες και ικανότητες και διαμορφώνονται αξίες (ηθική, ειλικρίνεια, ακεραιότητα χαρακτήρα, αίσθηση του δικαίου, αφοσίωση, επαγγελματισμός, υπευθυνότητα, κτλ). Η εκπαίδευση γίνεται με βάση συγκεκριμένες μεθόδους (θεωρητική διδασκαλία, επίδειξη, ανάθεση εργασιών, πρακτική εξάσκηση, κτλ), σε ένα ειδικά σχεδιασμένο πρόγραμμα, με συγκεκριμένους μαθησιακούς στόχους και είναι οριοθετημένη χρονικά. Η λέξη προέρχεται από το αρχαίο ελληνικό ρήμα εκπαιδεύω που σημαίνει *ανατρέφω* από παιδική ηλικία, *μορφώνω*, *διαπαιδαγωγώ*.

Κάποιοι άλλοι γνωστοί ορισμοί για την εκπαίδευση:

- Σύμφωνα με τον Ντυρκέμ, η εκπαίδευση ορίζεται ως η δράση που κατευθύνεται από τις γενιές των ενηλίκων στις γενιές εκείνες που δεν είναι ακόμα αρκετά ώριμες για την κοινωνική ζωή.

- Σύμφωνα με τον Ζαν Πιαζέ, «Η εκπαίδευση συνίσταται στη διαμόρφωση δημιουργών, ακόμη κι αν δεν υπάρξουν πολλοί, ακόμη κι αν οι δημιουργίες του ενός είναι μικρότερες του άλλου. Χρειάζεται η διαμόρφωση εφευρετών, ανακαινιστών, όχι κομφορμιστών».

- Στο βιβλίο του Τσαούση «Λεξικό της κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης» συναντάμε τον παρακάτω ορισμό: «Εκπαίδευση είναι μορφή εξειδικευμένης κοινωνικοποίησης που ασκείται κατά κανόνα από φορείς που βρίσκονται έξω από την οικογένεια και έχει ως περιεχόμενό της την μετάδοση γνώσεων, δεξιοτήτων και μορφών ενέργειας ή συμπεριφοράς (εντός ειδικών ιδρυμάτων).

- Η εκπαίδευση, με τη στενή της σημασία και όπως αυτή χρησιμοποιείται σήμερα στην επιστήμη της παιδαγωγικής, σημαίνει τη συστηματική και την οργανωμένη διαδικασία της αγωγής και της μάθησης, που αφενός προγραμματίζεται από την πολιτεία ή από οποιονδήποτε άλλο φορέα, δημόσιο ή ιδιωτικό (Π. Ξωχέλλης, 1986, 1997), αφετέρου υλοποιείται από τους φορείς αυτούς. Επειδή όμως η εκπαίδευση είναι ένα δημόσιο αγαθό, γι' αυτό την εποπτεία και την ευθύνη για την υλοποίησή της την έχει, και οφείλει να την έχει, εξολοκλήρου η Πολιτεία.

Σκοποί της εκπαίδευσης

Οι σκοποί της εκπαίδευσης διαφέρουν από χώρα σε χώρα και από εποχή σε εποχή. Η σύγχρονη εκπαίδευση δεν έχει ξεκαθαρισμένους σκοπούς λόγω της γρήγορης ανάπτυξης, παρ' όλα αυτά γίνονται γενικώς αποδεκτοί οι παρακάτω σκοποί:

1. Ο σχηματισμός του χαρακτήρα, που θα βοηθήσει τους νέους στις σχέσεις τους με τους συνανθρώπους τους.
2. Η ανάπτυξη της ευφυΐας.
3. Η μετάδοση και ίσως η βελτίωση της εθνικής κουλτούρας.
4. Ο εφοδιασμός των νέων με γνώσεις και δεξιότητες ανάλογα με τις ικανότητές τους, ώστε να κερδίσουν τα απαραίτητα για τη ζωή και να συμβάλλουν στην περαιτέρω ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας.
5. Η προσπάθεια να γίνουν οι νέοι ικανοί να προσαρμόζονται στις μεταβαλλόμενες κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες.

Κεφάλαιο 1^ο

Εκπαιδευτικό σύστημα, ορισμός και κριτήρια αξιολόγησης

Η έννοια του «σύγχρονου εκπαιδευτικού σχήματος» προέρχεται από την ανάλυση του Bernard Charlot, στο έργο του “L' école en mutation”(Charlot, 1992). Ο Charlot χρησιμοποιεί το ζεύγος εννοιών «εκπαιδευτικό σχήμα – εκπαιδευτικό σύστημα», μια «διπλή εννοιολογική διαμεσολάβηση μεταξύ κοινωνικού συστήματος και εκπαίδευσης», όπως ο ίδιος το ορίζει, για να περιγράψει τη συνάρθρωση μεταξύ κοινωνικών σχέσεων, κοινωνικών αιτημάτων για εκπαίδευση και εκπαιδευτικών λειτουργιών στις καπιταλιστικές κοινωνίες της δυτικής Ευρώπης της μεταπολεμικής περιόδου (1950 – 1980 περίπου), έχοντας ως πεδίο εφαρμογής τη σύγχρονη Γαλλία.

Με τον όρο «εκπαιδευτικό σχήμα» ο Charlot αναφέρεται στο «*σύστημα των εκπαιδευτικών λειτουργιών που χαρακτηρίζει μια κοινωνία, σε μια δεδομένη ιστορική στιγμή*» σε συνάρτηση με τις ανάγκες / αιτήματα για εκπαίδευση που αναδύονται μέσα απ' αυτή την κοινωνία σ' αυτή τη δεδομένη φάση, καθώς και τις κοινωνικές σχέσεις εξουσίας εντός των οποίων ανάγκες / αιτήματα και λειτουργίες μορφοποιούνται. Το «εκπαιδευτικό σύστημα» είναι το «*το σύστημα των θεσμών που ασκούν, αμέσως ή εμμέσως, εκπαιδευτικές λειτουργίες*» στο ίδιο πλαίσιο. Στην πραγματικότητα, όπως ο Charlot διευκρινίζει, "*το εκπαιδευτικό σχήμα δεν είναι παρά μια νοητική κατασκευή, που αποκτά υπόσταση μόνο στα πλαίσια ενός υπαρκτού εκπαιδευτικού συστήματος*" (Charlot, 1992, σ. 81). Εντούτοις, η νοητική αυτή κατασκευή είναι χρήσιμη για την ανάλυση της λειτουργίας των πραγματικών - ιστορικών - εκπαιδευτικών θεσμών γιατί συμπυκνώνει και αναδεικνύει τα συνεκτικά και, θα λέγαμε, δομικά στοιχεία των εκπαιδευτικών λειτουργιών, που στο εμπειρικό επίπεδο εκδηλώνονται μέσα από μια μεγάλη πολυμορφία ή και αντιφατικότητα: Ενδεικτικά, τόσο το είδος των θεσμών που ασκούν εκπαιδευτικές λειτουργίες όσο και ο βαθμός κατακερματισμού / συγκέντρωσης της εκπαίδευσης σε περισσότερους ή σ' έναν κεντρικό εκπαιδευτικό θεσμό (όπως η αγροτική οικογένεια στις παραδοσιακές κοινωνίες ή το σχολείο στις ανεπτυγμένες βιομηχανικές κοινωνίες), εξαρτάται από τον τρόπο παραγωγής, τις κοινωνικές σχέσεις εξουσίας και το κοινωνικό κύρος των διαφόρων μορφών γνώσης. Σε εμπειρικό επίπεδο, οι εκπαιδευτικές λειτουργίες μια προς μια εξεταζόμενες παρουσιάζουν αντιφατικά στοιχεία, καθώς αντικατοπτρίζουν αντιφατικές ή

αντιπαρατιθέμενες κοινωνικές προσδοκίες (κοινωνικά αιτήματα, Charlot, 1992, σ. 75, 76).

Δομή και Λειτουργία του Εκπαιδευτικού Συστήματος

Το εκπαιδευτικό σύστημα αποτελεί ένα υποσύστημα του κοινωνικού, οικονομικού και πολιτικού συστήματος της χώρας και μάλιστα κατέχει σημαντική θέση μέσα σ' αυτό, αφού επηρεάζει μεγάλο μέρος των υπολοίπων συστημάτων και του περιβάλλοντός του (Ανδρέου & Παπακωνσταντίνου, 1994).

Το εκπαιδευτικό σύστημα, δομικά, περιλαμβάνει στοιχεία τα οποία συνδέονται μεταξύ τους με σχέσεις εξάρτησης και αλληλεπίδρασης. Σκοπός του είναι η πνευματική ανάπτυξη και μέσα απ' αυτήν, η επαγγελματική και κατά συνέπεια η παραγωγική ανάπτυξη ενός κοινωνικού συνόλου και η πολιτιστική αναβάθμιση, που εμπεριέχει το στοιχείο των σχέσεων μεταξύ των δομών. Η επίτευξη του σκοπού αυτού ικανοποιεί τις ανάγκες των άλλων συστημάτων του περιβάλλοντος του εκπαιδευτικού συστήματος, με τα οποία βρίσκεται σε αλληλεξάρτηση (Ανδρέου & Παπακωνσταντίνου, 1994).

Όσον αφορά τη δομή και τη λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος, αυτό αποτελεί ένα ζωντανό ανοικτό σύστημα το οποίο βρίσκεται σε συνεχή επικοινωνία με το εξωτερικό περιβάλλον. Σ' αυτό όπως και στα άλλα συστήματα συνυπάρχουν τέσσερις θεμελιώδεις αρχές: τα στοιχεία, δηλαδή οι δομές του συστήματος, η ιεραρχική δομή του, η οργάνωση σε βαθμίδες και δομές και η πολυπλοκότητα του συστήματος, που έγκειται στα πολυάριθμα στοιχεία που το αποτελούν.

Τα σύνορα τα οποία διαχωρίζουν το εκπαιδευτικό σύστημα από το περιβάλλον και οριοθετούν το χώρο μέσα στον οποίο λειτουργεί είναι αρκετά ρευστά, αφού πρόκειται για ένα κοινωνικό ανθρώπινο σύστημα που επικοινωνεί και αλληλοεπηρεάζεται με τα άλλα συστήματα.

Ένα άλλο βασικό περιγραφικό στοιχείο του εκπαιδευτικού συστήματος είναι οι εισροές, στις οποίες περιλαμβάνονται οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί, οι οποίοι επανατροφοδοτούν το εκπαιδευτικό σύστημα, οι διοικητικοί υπάλληλοι, τα οικονομικά μέσα, τα οποία συμβάλλουν στην ποιότητα του εκπαιδευτικού συστήματος και τέλος οι πληροφορίες για μεθόδους διδασκαλίας και τεχνικές μάθησης, που προέρχονται από εκπαιδευτικά συστήματα άλλων χωρών.

Ένα τελευταίο βασικό περιγραφικό στοιχείο του εκπαιδευτικού συστήματος είναι η δομή και η διάρθρωσή του, τα οποία καθορίζουν το μέγεθος και την πολυπλοκότητα του.

Οι δομές του συστήματος αντιστοιχούν στις εκπαιδευτικές βαθμίδες οι οποίες είναι:

- Προσχολική αγωγή
- Πρωτοβάθμια εκπαίδευση
- Δευτεροβάθμια εκπαίδευση
- Δευτεροβάθμια τεχνική εκπαίδευση
- Ινστιτούτα επαγγελματικής κατάρτισης
- Ανώτερη εκπαίδευση
- Ανώτατη εκπαίδευση

Σύμφωνα με τους Ανδρέου & Παπακωνσταντίνου (1994), στις δομές αυτές θα πρέπει να συμπεριληφθεί και η Ιδιωτική Εκπαίδευση, η οποία είναι οργανωμένη και λειτουργεί στα πρότυπα της Δημόσιας Εκπαίδευσης και διοικείται από την ίδια διοικητική δομή που υπάρχει για τη Δημόσια Εκπαίδευση.

Σημαντικό ρόλο στην οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος κατέχει η διοίκηση, η οποία ελέγχει τη λειτουργία του όλου συστήματος και εξασφαλίζει την ισορροπία των δομών του και των αποτελεσμάτων του. Σημαντική θέση στη διοίκηση κατέχει η εξουσία, η οποία διακρίνεται στην κεντρική και στις επιμέρους εξουσίες με βάση τις αρμοδιότητές της.

Η κεντρική εξουσία του συστήματος συνδέεται, επηρεάζεται και υπακούει στο πολιτικό σύστημα. Επιπλέον, επιβάλλει τη θέση της μέσα από το θεσμό του σχολείου.

Οι δείκτες σε αυτή τη θεματική ενότητα αφορούν τις δυνατότητες παρέμβασης στη ζωή της σχολικής κοινότητας. Αφορούν το σχολικό κτίριο και τις οικονομικές επιχορηγήσεις (υλικοτεχνική υποδομή), το διδακτικό και λοιπό προσωπικό (ανθρώπινοι πόροι: αριθμός διδασκόντων, ωράριο, σπουδές, επιμόρφωση κ.λπ.), τις οργανωτικές δομές στη σχολική μονάδα (διοίκηση μονάδας, οργάνωση τμημάτων και τάξεων, οργανωσιακή κουλτούρα κ.λπ.), το πρόγραμμα σπουδών και τα διδακτικά βιβλία.

Υλικοτεχνική υποδομή: Με τον δείκτη αυτό δεν μετρώνται μόνο οι ελλείψεις κάθε σχολικής μονάδας, αλλά καταγράφονται και οι δυνατότητες παρέμβασης. Ζητούμενη είναι

η ανάλυση των διαθέσιμων ποσοτικών και ποιοτικών στοιχείων και η καλύτερη διαχείρισή τους. Για παράδειγμα, σε περίπτωση συστέγασης σχολείων, όταν «περισσεύουν» αίθουσες, εξετάζεται η δυνατότητα επέκτασης του σχολικού προγράμματος του ενός σχολείου κατά το χρόνο χρησιμοποίησης του κτιρίου από το άλλο σχολείο. Σε περίπτωση αποκλειστικής χρήσης κτιρίου από ένα σχολείο εξετάζονται οι δυνατότητες αξιοποίησης των διαθέσιμων χώρων για δραστηριότητες. Πόσο συχνά, όμως, χρησιμοποιούνται οι διαθέσιμοι χώροι; Είναι ασφαλείς οι κτιριακές εγκαταστάσεις; Σε ποια κατάσταση βρίσκονται τα όργανα και ο λοιπός εξοπλισμός; Υπάρχουν γραφεία για τον διευθυντή και τους εκπαιδευτικούς (κάτι που ενισχύει το αίσθημα της επαγγελματικής τους παρουσίας στο σχολικό χώρο); Ένας άλλος στόχος του δείκτη είναι ο προσδιορισμός και η αξιοποίηση των «οικονομικών πόρων» που στο ελληνικό σχολείο δεν είναι αξιόλογοι. Από αυτή την άποψη ζητούμενη είναι η αποτίμηση των ετήσιων λειτουργικών και εκπαιδευτικών αναγκών του σχολείου, αλλά και η αναζήτηση πηγών πρόσθετων εσόδων.

Ανθρώπινο δυναμικό: Ο δείκτης αυτός θέλει να ανιχνεύσει όχι μόνο αν φτάνουν ποσοτικά οι υπάρχοντες εκπαιδευτικοί, αλλά αν είναι και ποιοτικά επαρκείς, όπως και αν αξιοποιούνται κατάλληλα. Η ποιοτική επάρκεια κρίνεται από τις σπουδές, την εκπαιδευτική εμπειρία και την υπηρεσιακή κατάσταση. Ως μέτρο επαγγελματικής εμπειρίας χρησιμοποιούνται συνήθως τα χρόνια υπηρεσίας στη μάχιμη εκπαίδευση. Εμπειρία, το εύρος της οποίας κρίνεται από τα ιδιαίτερα γεωγραφικά, κοινωνικά ή πολιτισμικά χαρακτηριστικά των μονάδων στις οποίες έχει αποκτηθεί.

Εάν σοβαρό πρόβλημα στην καταμέτρηση αυτού του δείκτη είναι ο μεγάλος αριθμός αναπληρωτών και ωρομισθίων εκπαιδευτικών, οι οποίοι ενώ δεν απολαμβάνουν το αίσθημα της σιγουριάς μιας σταθερής απασχόλησης, φέρουν εις πέρας διδακτικά καθήκοντα με απαιτήσεις - συχνά ανεπιθύμητες στους μονίμους συναδέλφους τους. Προτεινόμενος τρόπος για την αποτίμηση του δείκτη είναι η καταγραφή - από τον διευθυντή και τους παλαιότερους καθηγητές - των αλλαγών που έχουν γίνει τα τελευταία τρία χρόνια στο εκπαιδευτικό προσωπικό, των αιτιών τους και των προβλημάτων που έχουν δημιουργήσει οι όποιες μετακινήσεις.

Οργάνωση της σχολικής ζωής: Στο ελληνικό -συγκεντρωτικό- σύστημα διοίκησης το οργανωτικό πλαίσιο προσδιορίζεται με βάση διατάγματα και εγκυκλίους. Τι προτίθεται να ανιχνεύσει ο δείκτης; Το σύστημα λήψης αποφάσεων σε επίπεδο σχολικής μονάδας, τον σχεδιασμό του εκπαιδευτικού έργου με βάση την αυτοαξιολόγηση, τη διαχείριση του εκπαιδευτικού έργου και τις οργανωτικές δυνατότητες.

Δηλαδή, με ποια κριτήρια ο εκπαιδευτικός αποφασίζει σε ποιες ενότητες της διδακτέας ύλης θα δώσει έμφαση ή ποια διδακτική προσέγγιση ακολουθεί. Πώς αποφασίζεται ποιος εκπαιδευτικός θα πάρει ποια τάξη ή ποια μαθήματα θα διδάξει. Εάν σε ένα σχολείο με πολλούς ξένους μαθητές εφαρμόζεται πρόγραμμα ενισχυτικής διδασκαλίας της γλώσσας, πρέπει να αναζητούνται εναλλακτικές προσεγγίσεις όταν δημιουργούνται προβλήματα (μειωμένο ενδιαφέρον μαθητών κ.λπ.). Πάντως, όπως αναφέρεται στον οδηγό, «ο υπερευγκεντρωτισμός του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, οι περιορισμένες αρμοδιότητες της σχολικής μονάδας, αλλά και η μονομερής έμφαση των βασικών σπουδών των εκπαιδευτικών σε γνωστικά και παιδαγωγικά κυρίως θέματα... έχουν δημιουργήσει μια οργανωσιακή κουλτούρα που αντιμετωπίζει με καχυποψία και διστακτικότητα προτάσεις με αναθεωρητικό χαρακτήρα».

Μέσα διδασκαλίας: Ο δείκτης αφορά τους τρόπους συγκρότησης των σχολικών προγραμμάτων, η φυσιογνωμία των οποίων καθορίζεται από τις αξίες που η συγκεκριμένη κοινωνία θεωρεί σημαντικές σε μια δεδομένη εποχή (πχ. κυριαρχία των φιλολογικών και φυσικομαθηματικών σε βάρος των τεχνικών και επαγγελματικών μαθημάτων) και υποστηρίζεται από το διδακτικό υλικό. Το υλικό αυτό βρίσκεται συχνά υπό την άμεση εποπτεία των συντακτών του σχολικού προγράμματος. Το αποτέλεσμα είναι, όπως αναφέρεται στον οδηγό, το σχολικό εγχειρίδιο να ταυτίζεται από πολλούς εκπαιδευτικούς με το σχολικό πρόγραμμα και οι συγγραφικές αδυναμίες να παραμορφώνουν τα χαρακτηριστικά του σχολικού προγράμματος. Ο δείκτης έρχεται να διερευνήσει πτυχές, όπως η διασφάλιση της συνοχής διδασκαλίας-μάθησης κατά γνωστικό αντικείμενο, η συνάφεια μεταξύ γνωστικών αντικειμένων, η εξισορρόπηση του βάθους και της έκτασης της διδακτέας ύλης, ο βαθμός ανταπόκρισης του προγράμματος σπουδών στις ιδιαίτερες συνθήκες που επικρατούν σε ένα σχολείο.

Σχέσεις - κλίμα

Οι δείκτες σε αυτή τη θεματική ενότητα εξετάζουν τις σχέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ των μελών της σχολικής κοινότητας και μεταξύ αυτών και του θεσμικού περιβάλλοντος του σχολείου (από τις Διευθύνσεις και τα γραφεία εκπαίδευσης ή τους σχολικούς συμβούλους ως τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τα επιστημονικά ιδρύματα και φορείς).

Φυσιογνωμία σχολικής μονάδας: Οι βασικοί εκπαιδευτικοί σκοποί ενός σχολείου (πχ. αν θα ρίξει το βάρος στην καλλιέργεια της προσωπικότητας του παιδιού, στην πνευματική του καλλιέργεια ή στις δυνατότητες επαγγελματικής αποκατάστασης, στην

τήρηση κανόνων πειθαρχίας, στις μαθητικές επιδόσεις κλπ.), οι κανόνες δεοντολογίας που διέπουν τη λειτουργία του και η παράδοση του σχολείου (τα χαρακτηριστικά για τα οποία είναι γνωστό) απαρτίζουν τον συγκεκριμένο δείκτη. Τα στοιχεία αυτά είναι σημαντικά διότι όταν είναι γνωστοί οι βασικοί, εκπαιδευτικοί στόχοι μπορούν να αποφευχθούν οι αντιφατικότητες, διαφορετικά η έλλειψη προτεραιοτήτων οδηγεί σε σύγχυση και αντιδράσεις. Συνειδητοποιούνται οι κανόνες που διέπουν το εκπαιδευτικό έργο κι έτσι είναι δυνατή η ενίσχυση όσων θεωρούνται λειτουργικοί και η επανεξέταση όσων θεωρούνται επιβλαβείς. Όταν είναι γνωστά τα χαρακτηριστικά τα οποία αποδίδονται στο σχολείο από την τοπική κοινωνία, είναι δυνατόν από τη μια πλευρά να γίνουν προσπάθειες για τη βελτίωση της εικόνας του σχολείου σε συγκεκριμένα θέματα και από την άλλη πλευρά να τονωθούν όσα επιδοκιμάζονται από όλους.

Σχέσεις μεταξύ εκπαιδευτικών: Από το σύνολο των παραγόντων που επηρεάζουν αυτόν το δείκτη, ως ιδιαίτερα σημαντικοί για την ελληνική πραγματικότητα θεωρούνται η ηγεσία, οι διάυλοι επικοινωνίας, οι κανόνες που διέπουν τις σχέσεις. Η τυπική ή άτυπη ηγεσία ενός σχολείου είναι αυτή που θα ενθαρρύνει ή θα αποθαρρύνει τη δημιουργία «αυλής», αντιμετώπιση ενδοεκπαιδευτικών κρίσεων, επαγγελματική συνεργασία κλπ. Οι διάυλοι επικοινωνίας διακρίνονται σε «κατακόρυφους» και «οριζόντιους», τυπικούς και άτυπους. Οι «κατακόρυφοι» (προερχόμενοι από τον διευθυντή με τη μορφή οδηγιών, παρατηρήσεων κοκ.) κρίνονται ως αναποτελεσματικοί, διότι οι αποδέκτες νιώθουν αποξενωμένοι και διότι τα μηνύματα που στέλνονται προς τα κάτω αλλοιώνονται σημαντικά. Η «οριζόντια» επικοινωνία είναι προϋπόθεση για τις καλές σχέσεις μεταξύ των εκπαιδευτικών. Οι άτυποι διάυλοι επικοινωνίας λειτουργούν συμπληρωματικά στους τυπικούς και έχει αποδειχθεί ότι συμβάλλουν στη βελτίωση των εργασιακών σχέσεων.

Σχέσεις εκπαιδευτικών-μαθητών: Οι μαθητές αποτελούν τη δεύτερη -και πιο σημαντική- ομάδα της σχολικής κοινότητας. Ο δείκτης προσμετρά την αμοιβαιότητα των σχέσεων εκπαιδευτικών - μαθητών, αφού ο θετικός χαρακτήρας τους αποτελεί προϋπόθεση για την επιτυχία του διδακτικού-μαθησιακού έργου. Οι σχέσεις αυτές αναπτύσσονται σε προσωπικό επίπεδο -η ανθρώπινη σχέση μεταξύ του μαθητή, της ομάδας ή της τάξης με τον εκπαιδευτικό- και περιγράφονται συνήθως ως «κλίμα» στο σχολείο, και σε θεσμικό επίπεδο - υπαγορεύονται από όργανα όπως ο διευθυντής (ο οποίος ενθαρρύνει ένα πατερναλιστικό ή φιλελεύθερο πνεύμα), ο σύλλογος και η μαθητική κοινότητα.

Σχέσεις μαθητών μεταξύ τους: Η ηλικιακή και γνωστική ανομοιογένεια των μαθητών, η διαφορετική κοινωνική και πολιτισμική προέλευση, η ετήσια εισροή νέων

μελών και η εκροή παλαιότερων, συνθέτουν τις ιδιαιτερότητες της σχολικής μονάδας. Όπως έχει αποδειχθεί, η ομάδα αποτελεί το σημαντικότερο σημείο αναφοράς και τον βασικότερο παράγοντα επηρεασμού της νεανικής συμπεριφοράς. Η κατανόηση, λοιπόν, της δυναμικής της αποτελεί σημαντικό στοιχείο για τη βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου. Σημαντικές πτυχές της -που αποτελούν και βασικά στοιχεία του δείκτη- είναι οι αξίες και οι στόχοι της ομάδας, η κουλτούρα των μελών, η δομή και η ιεραρχική διάρθρωση κ.λπ.

Σχέσεις σχολείου-γονέων: Σημείο αναφοράς στη σχέση γονέων - εκπαιδευτικών είναι ο μαθητής και αιτούμενο η ομαλή γνωστική, συναισθηματική και κοινωνική του ανάπτυξη. Στόχος, λοιπόν, του δείκτη είναι να ανιχνεύσει τους διαύλους επικοινωνίας μεταξύ των δυο πλευρών. Συνήθεις δίαυλοι επικοινωνίας είναι οι συναντήσεις, θεσμοθετημένες ή άτυπες, προκειμένου να υπάρξει ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των δυο πλευρών.

Σχέσεις σχολείου με το θεσμικό του περιβάλλον: Οι σχέσεις που διατηρεί το σχολείο με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, τις τοπικές Αρχές και ιδρύματα, τις επαγγελματικές οργανώσεις και τους επιστημονικούς φορείς είναι ιδιαίτερα σημαντικές, διότι αποτυπώνουν αναδιαρθρώσεις στο χώρο της κοινωνίας και της παραγωγής, στις οποίες το σχολείο, λόγω του θεσμικού του πλαισίου, δεν μπορεί εύκολα να ανταποκριθεί. Στην Ελλάδα, το σχολείο χαρακτηρίζεται από μια μακρά παράδοση απομονωτισμού, τη στιγμή που η «κοινωνία της γνώσης» αμφισβητεί το μονοπώλιο του σχολείου στο χώρο της μάθησης και οι παραδοσιακές αντιλήψεις περί ναού της γνώσης αμφισβητούνται. Στην προκειμένη περίπτωση, βασικά στόχοι του δείκτη είναι ο προσδιορισμός της επικοινωνιακής βούλησης και κουλτούρας του σχολείου, οι δίαυλοι επικοινωνίας με τους εξωτερικούς παράγοντες και οι ακολουθούμενες στρατηγικές.

Εκπαιδευτικές διαδικασίες

Η θεματική αυτή ενότητα αποτυπώνει την «καρδιά» της εκπαιδευτικής λειτουργίας. Εξετάζει την ποιότητα της διδασκαλίας, τον βαθμό και το εύρος μάθησης, την αξιολόγησή τους (η καλή διδασκαλία κρίνεται από τα μαθησιακά της αποτελέσματα, τα οποία διαπιστώνονται και βελτιώνονται μέσω της αξιολόγησης).

Διδασκαλία: Σκοπός της είναι η ανάπτυξη των μαθητών και η ενεργή συμμετοχή τους στη διδακτική πράξη. Οι κατάλληλοι μέθοδοι διδασκαλίας ενισχύουν τα αποτελέσματα της μάθησης. Η σύνδεση της διδασκαλίας με την καθημερινή ζωή συμβάλλει στην

ενεργοποίηση του μαθητή. Η διδασκαλία είναι αποτελεσματική όταν επικεντρώνεται σε βασικές έννοιες και αντιλήψεις και όχι στην απλή μεταβίβαση πληροφοριών. Ο δείκτης, λοιπόν, έρχεται να διερευνήσει εάν η διδασκαλία σχεδιάζεται και εφαρμόζεται έτσι ώστε να έχει σαφήνεια στόχων και καλή αξιοποίηση του χρόνου διδασκαλίας, εάν χρησιμοποιείται ποικιλία διδακτικών μεθόδων, εάν ενθαρρύνεται η ενεργή συμμετοχή των μαθητών στην τάξη, εάν λαμβάνονται υπόψη οι μαθησιακές δυσκολίες, εάν τα διδακτικά αντικείμενα παρουσιάζονται με επιστημονική ακρίβεια και σαφήνεια κ.λπ. Ένας προτεινόμενος τρόπος μέτρησης είναι ο εκπαιδευτικός να ζητήσει από συναδέλφους του ή άτομα εκτός σχολείου να επισκεφθούν την τάξη του και να κάνουν παρατηρήσεις πάνω σε 10 σημεία που ο ίδιος έχει επιλέξει και αφορούν τη διδασκαλία του. Στη συνέχεια, ζητείται από τους μαθητές να διατυπώσουν τη γνώμη τους για ορισμένες πτυχές της διδασκαλίας του σε ένα ανώνυμο ερωτηματολόγιο.

Μάθηση: Η απόκτηση ουσιαστικών γνώσεων ή όχι κρίνεται από τον βαθμό συμμετοχής των μαθητών στη διαδικασία της μάθησης, από την αξιοποίηση της φυσικής περιέργειας και δημιουργικότητας τους, από την ενθάρρυνση ανάληψης πρωτοβουλιών αυτόνομης μάθησης κ.λπ. Για να υπάρξει πρόοδος στη μάθηση, πρέπει το περιεχόμενο της διδασκαλίας να αφομοιωθεί, να αποκτηθούν δεξιότητες. Ο δείκτης διερευνά αν οι μαθητές αναλαμβάνουν ατομικές ή συλλογικές εργασίες και αν τις ολοκληρώνουν. Αν συμμετέχουν με δική τους πρωτοβουλία σε μορφωτικές δραστηριότητες; Αν αξιοποιούν πληροφοριακές πηγές πέραν των σχολικών.

Ο δείκτης διερευνά προς δύο κατευθύνσεις: αν **Εκπαιδευτικές διαδικασίες** ενεργούνται οι μαθητές από το «αγαθό» της μάθησης και εάν δίνονται κίνητρα για τη μεγαλύτερη ενεργοποίησή τους. Προκειμένου να καθοριστεί ο δείκτης προτείνεται να δίνεται τους μαθητές ένα έντυπο με δυο στήλες, στο οποίο θα καταγράφουν τα σημεία που καθιστούν ή δεν καθιστούν το σχολείο χώρο μάθησης κατά τη γνώμη τους. Ο εκπαιδευτικός θα εξετάζει τακτικά το Ημερολόγιο Σπυτιού και Σχολείου του κάθε μαθητή, στο οποίο ο τελευταίος θα καταγράφει τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει στο μάθημα. Με την τεχνική της συνέντευξης ή του ερωτηματολογίου για τους γονείς θα ολοκληρώνεται η προσπάθεια εντοπισμού των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν οι μαθητές.

Αξιολόγηση: Αποτελεί ένα αναγκαίο μέσο ώστε να διαπιστώνεται τι και πώς μαθαίνουν οι μαθητές, ποιες είναι οι προσφορότερες μέθοδοι διδασκαλίας, με ποιον τρόπο διαπιστώνεται η πρόοδος των μαθητών. Κάποια στοιχεία που διερευνώνται για την αποτίμηση του δείκτη είναι: εάν οι μέθοδοι αξιολόγησης που έχουν επιλεχθεί

ανταποκρίνονται στους μαθησιακούς στόχους. Εάν τα αποτελέσματά της χαρακτηρίζονται από εγκυρότητα (δηλ. εάν αξιολογείται με ακρίβεια ο επιδιωκόμενος στόχος) και από αξιοπιστία (εάν χαρακτηρίζονται από σταθερότητα και συνέπεια). Επίσης, πρέπει να διερευνάται εάν η διδασκαλία ανατροφοδοτείται από τα πορίσματα της αξιολόγησης. Το υλικό της αξιολόγησης θα πρέπει να συγκεντρώνεται, να ταξινομείται και να τίθεται στη διάθεση τόσο των μαθητών όσο και των γονέων. Η ενημέρωση των γονέων για την εικόνα του μαθητή θα πρέπει να είναι συστηματική.

Παράδειγμα αξιολόγησης: Για να αξιολογηθούν οι μαθητές σε κάποια μαθήματα θα πρέπει να συγκεντρώσουν σε ένα φάκελο τις εργασίες και τα τεστ που έχουν κάνει στη διάρκεια ενός διμήνου. Ο φάκελος θα συζητείται με τους αντίστοιχους καθηγητές. Οι καθηγητές για να αυτοαξιολογηθούν θα αξιοποιούν την ανάλυση αποτελεσμάτων των Ημερολογίων Σχολείου-Σπιτιού. Μια μικτή ομάδα παρατηρητών (γονείς, μαθητές, εκπαιδευτικοί άλλων σχολείων) θα επισκέπτονται την τάξη του εκπαιδευτικού έπειτα από πρόσκληση και θα συμπληρώνουν Φύλλο Γνώμης για το κατά πόσο ο εκπαιδευτικός ακολουθεί κατάλληλες και ποικίλες μεθόδους αξιολόγησης, εάν αξιολογεί με ακρίβεια το στόχο που επιδιώκει, με ποια συχνότητα κ.λπ. Στη συνέχεια θα γίνεται συζήτηση και ο εκπαιδευτικός θα προχωρεί στις αναγκαίες αναπροσαρμογές. Από τους Φακέλους Αναγκών των Μαθητών θα αποδελτιώνονται τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο καθένας και η προσοχή θα εστιάζεται σε αυτά που συνιστούν άμεση προτεραιότητα, καθώς η τυχόν καθυστέρηση αντιμετώπισής τους μπορεί να έχει σοβαρές συνέπειες στον μαθητή και την τάξη...

Εκπαιδευτικά αποτελέσματα

Αυτό το θεματικό πεδίο αφορά τα αποτελέσματα του εκπαιδευτικού έργου, όπως αυτά προσδιορίζονται από τη φοίτηση, τις επιδόσεις και την πρόοδο των μαθητών, την κοινωνική και ψυχοσωματική τους ανάπτυξη, καθώς και την επαγγελματική τους προοπτική.

Φοίτηση: «Οι περιπτώσεις πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου ή ελλιπούς φοίτησης κάθε άλλο παρά σπάνιες είναι», αναφέρεται στον οδηγό. Ο δείκτης αφορά τη διερεύνηση του βαθμού στον οποίον παρουσιάζεται το πρόβλημα της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου ή της συστηματικής απουσίας, τα βασικά χαρακτηριστικά του φαινομένου, τις πληθυσμιακές μονάδες στις οποίες απαντάται συνήθως. Ο δείκτης προϋποθέτει την καταγραφή, από τη σχολική κοινότητα, των βασικών παραγόντων που επηρεάζουν τη σχολική φοίτηση. Η φοίτηση διερευνάται προς δύο κατευθύνσεις: αυτή του πραγματικού

χρόνου φοίτησης, με την έννοια της φυσικής παρουσίας, και αυτή της ουσιαστικής χρησιμοποίησης του χρόνου φοίτησης, με την έννοια του βαθμού ανταπόκρισης του μαθητή που είναι «φυσικά παρών» στις απαιτήσεις της μαθησιακής διαδικασίας.

Επιδόσεις και πρόοδος: Όλη η εκπαιδευτική προσπάθεια αποβλέπει στην κατάκτηση από τον μαθητή ορισμένων γνωστικών στόχων. Οι επιδόσεις αποτυπώνουν την απόσταση που χωρίζει μια συγκεκριμένη στιγμή τον μαθητή από τον στόχο του. Η πρόοδος αποτυπώνει τη διαφορά στη διαδρομή που έχει διανύσει ο μαθητής προς την κατάκτηση του στόχου σήμερα, σε σχέση με το παρελθόν. «Η επίδοση θεωρείται λιγότερο αξιόπιστος δείκτης του εκπαιδευτικού αποτελέσματος από την πρόοδο», σύμφωνα με τον οδηγό. Η επίδοση και η πρόοδος επηρεάζονται από το οικογενειακό περιβάλλον, την κοινωνική προέλευση, την ποιότητα της διδασκαλίας, τις απαιτήσεις του εκπαιδευτικού συστήματος και τις δυνατότητες που προσφέρει.

Συναισθηματική ανάπτυξη: Αν και σημειώνεται ως στόχος της εκπαιδευτικής διαδικασίας στη σχετική βιβλιογραφία, παραμένει σε μεγάλο βαθμό ζητούμενο. Μέτρο της σημασίας που αποδίδεται από ένα συγκεκριμένο σχολείο στη συναισθηματική ανάπτυξη αποτελούν οι πολιτιστικές εκδηλώσεις, οι καλλιτεχνικές δραστηριότητες, τα παιχνίδια, η άθληση, η εκδρομές και οι οργανωμένες συναναστροφές...

Ο δείκτης διερευνά τα αίτια που προκαλούν τις συναισθηματικές εκρήξεις και τις «προβληματικές» ή παραβατικές συμπεριφορές - ιδιαίτερα όταν αυτές αποτελούν γενικευμένες εκδηλώσεις. Κι ακόμη ζητάει να αναζητηθούν ευκαιρίες συναισθηματικής ανάπτυξης. Υπάρχει ηθικό μήνυμα στην αρχαία τραγωδία, συγκίνηση με τα πάθη του ήρωα στο παραμύθι, αισθητική απόλαυση στον πίνακα ζωγραφικής, εκτόνωση στο τραγούδι, ταύτιση με τα πρόσωπα του θεατρικού έργου...

Επαγγελματική-ακαδημαϊκή εξέλιξη: Στους σκοπούς της εκπαιδευτικής διαδικασίας περιλαμβάνονται ακόμη η ανάδειξη και καλλιέργεια των έμφυτων κλίσεων των μαθητών, η ενημέρωση για επαγγελματικές συνθήκες και προοπτικές. Βέβαια, το σχολείο παρεμβαίνει ασυνείδητα στις επαγγελματικές επιλογές των μαθητών. πχ., μέσα από κείμενα ή συζητήσεις στο σχολείο μπορεί να αναδύεται το πρότυπο του επιτυχημένου επαγγελματία. Ο έπαινος ή ο ψόγος για τις ικανότητες ενός μαθητή σε κάποιο γνωστικό αντικείμενο μπορεί να προδιαγράψει σε σημαντικό βαθμό τη μελλοντική ακαδημαϊκή του πορεία. Όμως, πλέον το σχολείο θα πρέπει να παρεμβαίνει συνειδητά και με συγκροτημένη πληροφόρηση σχετικά με επαγγέλματα ή προγράμματα σπουδών στη

μεταλυκειακή εκπαίδευση. Η πληροφόρηση αυτή θα πρέπει να είναι ισορροπη, χωρίς να υπερτονίζονται κάποια επαγγέλματα εις βάρος άλλων.

<http://www.kathimerini.gr/117920/article/epikairothta/ellada/oi-17-deiktes-a3iologhshs>

Κεφάλαιο 2^ο

Το Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα

Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα διακρίνεται σε τρεις βαθμίδες εκπαίδευσης:

- 1. Την πρώτη βαθμίδα εκπαίδευσης
- 2. Την δεύτερη βαθμίδα εκπαίδευσης
- 3. Την τρίτη βαθμίδα εκπαίδευσης

Τα κείμενα προέρχονται από το Εθνικό Κέντρο Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΚΕΠ).

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση παρέχεται από το **Νηπιαγωγείο** που συνιστά την προσχολική εκπαίδευση και το **Δημοτικό** που συνιστά τον πρώτο κύκλο της υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

Νηπιαγωγείο: Το Νηπιαγωγείο έχει ως στόχο την υποστήριξη και ενίσχυση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και της διαδικασίας κοινωνικοποίησης που παρέχεται από την οικογένεια. Επιδιώκει την ενίσχυση της ψυχοκινητικής, κοινωνικής, συναισθηματικής, νοητικής και ηθικής ανάπτυξης των νηπίων, τόσο σε ατομικό όσο και σε ομαδικό επίπεδο. Ενισχύει την αισθητική καλλιέργεια, την πνευματική ανάπτυξη, τη συνολική ανάπτυξη κινητικών και πνευματικών δεξιοτήτων.

Στην Ελλάδα έχει επίσης θεσμοθετηθεί η λειτουργία του **Ολοήμερου Νηπιαγωγείου** με διευρυμένο ωράριο δημιουργικής απασχόλησης, από τις 08.00 μέχρι τις 16.00, για τα νήπια και σταδιακά εντάσσονται σ' αυτό τα νηπιαγωγεία της χώρας. Επίσης, λειτουργούν και **Ειδικά Νηπιαγωγεία** για νήπια με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Η φοίτηση στο Νηπιαγωγείο διαρκεί δύο χρόνια, από την ηλικία των τεσσάρων μέχρι των έξι ετών, και αποτελεί στάδιο προετοιμασίας που συμβάλει στην ένταξη των παιδιών στο Δημοτικό Σχολείο.

Δημοτικό Σχολείο: Το Δημοτικό Σχολείο ανήκει στην Υποχρεωτική Εκπαίδευση. Η φοίτηση σε αυτό είναι υποχρεωτική και διαρκεί έξι χρόνια, από την ηλικία των έξι μέχρι των δώδεκα ετών.

Το Δημοτικό Σχολείο έχει ως βασικό στόχο την ολόπλευρη, αρμονική και ισόρροπη πνευματική και σωματική ανάπτυξη των μαθητών, ώστε, ανεξάρτητα από φύλο και καταγωγή, να έχουν τη δυνατότητα να εξελιχθούν σε ολοκληρωμένες προσωπικότητες και να ζήσουν δημιουργικά.

Κατά τη διάρκεια της φοίτησης στο Δημοτικό Σχολείο διαμορφώνεται και διευρύνεται η σχέση μεταξύ της δημιουργικής δραστηριότητας και της μελέτης αντικειμένων, καταστάσεων και φαινομένων και αναπτύσσονται οι μηχανισμοί που ενισχύουν την αφομοίωση της γνώσης. Το Δημοτικό Σχολείο βοηθάει τους μαθητές να κατανοήσουν θεμελιώδεις έννοιες και βαθμιαία να αποκτήσουν την ικανότητα να ανάγονται στην περιοχή της αφηρημένης σκέψης και να χειρίζονται ορθά τον προφορικό και γραπτό λόγο.

Στην Ελλάδα σταδιακά εφαρμόζεται η λειτουργία του **Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου** με διευρυμένο ωράριο λειτουργίας και εμπλουτισμένο αναλυτικό πρόγραμμα, όπου εντάσσονται κατά προτεραιότητα τα παιδιά των εργαζόμενων γονέων, καθώς και **Προγράμματα Ενισχυτικής Διδασκαλίας** για μαθητές που παρουσιάζουν μαθησιακές δυσκολίες και για αλλοδαπούς μαθητές. Επίσης, λειτουργούν **Ειδικά Σχολεία** και **Τάξεις Ένταξης** για παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Παράλληλα λειτουργούν από το 1996 **Σχολεία Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης** για την αντιμετώπιση των εκπαιδευτικών αναγκών ομάδων με κοινωνικές, πολιτισμικές ή θρησκευτικές ιδιαιτερότητες.

Η διαδικασία προαγωγής των μαθητών του Δημοτικού Σχολείου από τάξη σε τάξη γίνεται χωρίς εξετάσεις, εφόσον αυτοί έχουν φοιτήσει για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από το μισό του διδακτικού έτους και εφόσον κατά την κρίση του δασκάλου τους ανταποκρίνονται στους όρους αξιολόγησης που αποδεικνύουν το βαθμό κατάκτησης των γνώσεων που αντιστοιχούν στην τάξη στην οποία φοιτούν. Στο τέλος κάθε διδακτικού έτους δίνεται στους μαθητές τίτλος προόδου.

Με την ολοκλήρωση της ΣΤ' τάξης περατώνεται η φοίτηση στο Δημοτικό Σχολείο και εκδίδεται Τίτλος Σπουδών, ο οποίος διαβιβάζεται υπηρεσιακώς σε Γυμνάσιο της περιοχής προκειμένου οι μαθητές να συνεχίσουν τη φοίτησή τους σ' αυτό.

ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση παρέχεται σε δύο κύκλους: Την υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση που προσφέρεται από το **Γυμνάσιο** και τη μεταυποχρεωτική

Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση που προσφέρεται από το **Ενιαίο Λύκειο** και τα **Επαγγελματικά Λύκεια** (ΕΠΑ.Λ.).

Γυμνάσιο: Το Γυμνάσιο καλύπτει τα τρία τελευταία χρόνια της υποχρεωτικής εκπαίδευσης και οι μαθητές φοιτούν σ' αυτό από την ηλικία των δώδεκα μέχρι των δεκαπέντε ετών.

Η εκπαίδευση που παρέχεται στο Γυμνάσιο, όπως αναφέρεται στο σχετικό Νόμο, έχει ως στόχο να προωθήσει την ολόπλευρη ανάπτυξη των μαθητών με βάση τις δυνατότητες που έχουν στην ηλικία αυτή και τις απαιτήσεις που καλούνται να αντιμετωπίσουν στη ζωή. Ειδικότερα, το Γυμνάσιο βοηθά τους μαθητές να διευρύνουν το σύστημα αξιών τους, να συμπληρώσουν και να συνδυάσουν την κατάκτηση της γνώσης με τους ανάλογους κοινωνικούς προβληματισμούς, να καλλιεργήσουν τη γλωσσική τους έκφραση, να αναπτύξουν ομαλά το σώμα τους, να γνωρίσουν τις διάφορες μορφές της τέχνης, να διαμορφώσουν αισθητικό κριτήριο, να συνειδητοποιήσουν τις δυνατότητες, κλίσεις, δεξιότητες και τα ενδιαφέροντά τους.

Λειτουργούν ημερήσια Γυμνάσια καθώς και εσπερινά. Στα εσπερινά Γυμνάσια γίνονται δεκτοί εργαζόμενοι μαθητές εφόσον έχουν συμπληρώσει το 14ο έτος της ηλικίας τους. Επίσης, στην Ελλάδα λειτουργούν **Μουσικά Γυμνάσια**, Γυμνάσια Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης και Γυμνάσια με τμήμα Αθλητικής Διευκόλυνσης.

Για τους μαθητές του Γυμνασίου με μαθησιακές δυσκολίες, καθώς και για τους αλλοδαπούς μαθητές παρέχεται Ενισχυτική Διδασκαλία με την παρακολούθηση ιδιαίτερου προγράμματος στα μαθήματα στα οποία έχουν δυσκολίες. Παράλληλα, λειτουργούν **Ειδικά Γυμνάσια** και Τάξεις Ένταξης για παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Επίσης από το 1996 λειτουργούν **Σχολεία Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης** για την αντιμετώπιση των εκπαιδευτικών αναγκών ομάδων με κοινωνικές, πολιτισμικές ή θρησκευτικές ιδιαιτερότητες.

Η αξιολόγηση στο Γυμνάσιο προκύπτει συνθετικά από την καθημερινή προφορική εξέταση και την όλη συμμετοχή του μαθητή στη διδακτική-μαθησιακή διαδικασία, τις ολιγόλεπτες γραπτές δοκιμασίες, τις ωριαίες υποχρεωτικές γραπτές δοκιμασίες, και τέλος, τις γραπτές ανακεφαλαιωτικές εξετάσεις μετά τη λήξη των μαθημάτων στο τέλος του έτους.

Στο τέλος του σχολικού έτους οι μαθητές που δε συμπληρώνουν βαθμό προαγωγής σε κάποια μαθήματα, παραπέμπονται σε συμπληρωματική εξέταση το Σεπτέμβριο. Εκείνοι

που δεν κρίνονται άξιοι προαγωγής οφείλουν να φοιτήσουν και πάλι στην ίδια τάξη ή εφόσον πρόκειται για μαθητές της τελευταίας τάξης του Γυμνασίου, έχουν δικαίωμα να προσέρχονται σε επαναληπτική εξέταση στις προβλεπόμενες εξεταστικές περιόδους. Οι απόφοιτοι Γυμνασίου λαμβάνουν Απολυτήριο Τίτλο, ο οποίος τους παρέχει τη δυνατότητα ένταξης στο Β' Κύκλο της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Επίσης, απόφοιτοι Γυμνασίου, ηλικίας άνω των 18 ετών, μπορούν να γίνουν δεκτοί σε Τμήματα των **Ι.Ε.Κ**, σε συγκεκριμένες ειδικότητες, όπου φοιτούν μέχρι 2 εξάμηνα και αποκτούν Πιστοποιητικό Επαγγελματικής Κατάρτισης επιπέδου 1.

Ενιαίο Λύκειο: Το Ενιαίο Λύκειο θεσμοθετήθηκε με την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1997, με το Ν. 2525, και αντικατέστησε τους παλαιούς τύπους λυκείων. Στόχος του είναι η ολόπλευρη ανάπτυξη των ικανοτήτων - δεξιοτήτων του μαθητή και η προετοιμασία του ώστε να αναλάβει υπεύθυνο ρόλο μέσα στη σύγχρονη κοινωνία. Κύρια χαρακτηριστικά του είναι η έμφαση στη γενική παιδεία και η μεγάλη δυνατότητα που παρέχει για οριζόντια και κάθετη μετακίνηση στις άλλες ισοτίμες ή ανώτερες βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος.

Το Ενιαίο Λύκειο αποτελείται από 3 τάξεις και η φοίτηση διαρκεί τρία χρόνια. Η εισαγωγή των αποφοίτων του Γυμνασίου στην Α' τάξη γίνεται χωρίς εξετάσεις.

Στην Α' τάξη του Ενιαίου Λυκείου το πρόγραμμα αποτελείται από μαθήματα Γενικής Παιδείας, τα οποία είναι κοινά για όλους τους μαθητές. Στη Β' τάξη οι μαθητές είναι υποχρεωμένοι να επιλέξουν μία από τις ακόλουθες Κατευθύνσεις: Θεωρητική, Θετική ή Τεχνολογική. Έχουν, ωστόσο, τη δυνατότητα να αλλάξουν κατεύθυνση, αν το επιθυμούν, μέχρι τα μέσα Οκτωβρίου του εκάστοτε έτους. Τα μαθήματα κατεύθυνσης στη Β' Λυκείου είναι τρία και καλύπτουν 7 ώρες την εβδομάδα. Στη Γ' Λυκείου τα μαθήματα κατεύθυνσης είναι τέσσερα και καλύπτουν 12 ώρες την εβδομάδα. Παράλληλα οι μαθητές του Ενιαίου Λυκείου της Β' και Γ' τάξης παρακολουθούν και μαθήματα γενικής παιδείας, που καλύπτουν 24 και 16 διδακτικές ώρες την εβδομάδα σε κάθε τάξη αντίστοιχα. Σε όλες τις τάξεις του Ενιαίου Λυκείου προσφέρονται μαθήματα επιλογής από τα οποία οι μαθητές είναι υποχρεωμένοι να παρακολουθούν τουλάχιστον 2 ώρες την εβδομάδα.

Οι μαθητές της Α' και Β' τάξης του Ενιαίου Λυκείου, στο τέλος του έτους, δίνουν εξετάσεις σε επίπεδο σχολικής μονάδας στο σύνολο των μαθημάτων τους, ενώ της Γ' τάξης, οι μαθητές δίνουν εξετάσεις τόσο σε επίπεδο σχολικής μονάδας όσο και σε εθνικό επίπεδο για να αποκτήσουν Απολυτήριο Ενιαίου Λυκείου.

Οι κάτοχοι Απολυτηρίου Ενιαίου Λυκείου έχουν τις εξής δυνατότητες:

- Να μπου στην αγορά εργασίας εργαζόμενοι στο δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα.

- Να εισαχθούν στα **Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα** (Πανεπιστήμια) ή στα **Ανώτατα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα** (Τ.Ε.Ι.) της χώρας, συμμετέχοντας στις εξετάσεις που πραγματοποιούνται κάθε χρόνο στο εθνικό επίπεδο σε πέντε μαθήματα γενικής παιδείας και σε τέσσερα μαθήματα κατεύθυνσης.

- Να εισαχθούν σε δημόσια ή ιδιωτικά **Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ)**, και να αποκτήσουν **Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης** επιπέδου μεταδευτεροβάθμιας επαγγελματικής κατάρτισης.

Εκτός από τα ημερήσια λειτουργούν και εσπερινά Ενιαία Λύκεια με τετραετή φοίτηση για τους εργαζόμενους νέους. Επίσης λειτουργούν Μουσικά Ενιαία Λύκεια, Εκκλησιαστικά Ενιαία Λύκεια, Ενιαία Λύκεια με Τμήμα Αθλητικής Διευκόλυνσης, Μειονοτικά Ενιαία Λύκεια και **Ενιαία Λύκεια Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης**, καθώς και **Ενιαία Λύκεια Ειδικής Αγωγής** και Τάξεις Ένταξης για μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Επαγγελματικό Λύκειο (ΕΠΑ.Λ.): α Τ.Ε.Ε. υπάγονται στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ενώ επίσης λειτουργούν Τ.Ε.Ε. υπό την εποπτεία και άλλων Υπουργείων, καθώς και Τ.Ε.Ε. μαθητείας του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.). Στόχος τους, σύμφωνα με το Ν. 2640/1998, είναι ο συνδυασμός της γενικής παιδείας με την εξειδικευμένη τεχνική και επαγγελματική γνώση, με σκοπό την επαγγελματική ένταξη στην αγορά εργασίας.

Εκτός από τα ημερήσια λειτουργούν και εσπερινά Τ.Ε.Ε. για εργαζόμενους έως 50 ετών που επιθυμούν να βελτιώσουν τη θέση τους στην αγορά εργασίας. Οι υποψήφιοι εισάγονται χωρίς εξετάσεις με απαραίτητη προϋπόθεση να είναι κάτοχοι απολυτηρίου Γυμνασίου ή άλλου ισότιμου τίτλου του εξωτερικού.

Η φοίτηση στα Τ.Ε.Ε. διαρκεί έως και 3 χρόνια και οργανώνεται σε δύο αυτοτελείς Κύκλους Σπουδών, οι οποίοι περιλαμβάνουν επιμέρους τομείς και ειδικότητες. Ο πρώτος κύκλος διαρκεί δύο χρόνια και ο δεύτερος ένα χρόνο, ενώ για τα εσπερινά προστίθεται ένα έτος για τον πρώτο κύκλο και ένα εξάμηνο για τον δεύτερο.

Το πρόγραμμα διδασκαλίας περιλαμβάνει βασικά μαθήματα Γενικής Παιδείας, καθώς και Τεχνολογικά (θεωρητικά και εργαστηριακά) μαθήματα των επιμέρους Τομέων

και Ειδικοτήτων. Οι Τομείς που λειτουργούν και στους δύο κύκλους σπουδών είναι οι ακόλουθοι:

- Μηχανολογικός
- Ηλεκτρονικός
- Ηλεκτρολογικός
- Εφαρμοσμένων Τεχνών
- Κλωστοϋφαντουργίας και Ένδυσης
- Κατασκευών
- Οικονομίας και Διοίκησης
- Γεωπονίας - Τροφίμων - Περιβάλλοντος
- Υγείας και Πρόνοιας
- Χημικών εργαστηριακών εφαρμογών
- Ναυτικός και Ναυτιλιακός
- Πληροφορικής και Δικτύων Η/Υ
- Κομμωτικής και Αισθητικής

Ο αριθμός των Τομέων που λειτουργούν σε κάθε Τ.Ε.Ε. εξαρτάται από τις τοπικές κοινωνικοοικονομικές συνθήκες, τον αριθμό και τις προτιμήσεις των μαθητών. Οι Τομείς διαιρούνται σε επιμέρους Ειδικότητες στη Δεύτερη τάξη του Α' κύκλου και στο Β' κύκλο σπουδών. Για την εργαστηριακή άσκηση των μαθητών λειτουργούν ως χωριστές σχολικές μονάδες τα Σχολικά Εργαστηριακά Κέντρα (Σ.Ε.Κ.).

Οι απόφοιτοι του Α' κύκλου σπουδών στα Τ.Ε.Ε. μπορούν:

- Να πάρουν άδεια ασκήσεως επαγγέλματος ανάλογα με την ειδικότητα που έχουν ακολουθήσει και τις κείμενες διατάξεις.

- Να συνεχίσουν τις σπουδές τους στο Β' κύκλο του Τ.Ε.Ε.

Οι απόφοιτοι του Β' κύκλου σπουδών στα Τ.Ε.Ε. μπορούν:

- Να πάρουν άδεια ασκήσεως επαγγέλματος ανάλογα με την ειδικότητα που έχουν ακολουθήσει και τις κείμενες διατάξεις.

- Να εγγραφούν σε μεταδευτεροβάθμιο Ι.Ε.Κ., φοιτώντας στο 3ο εξάμηνο σπουδών σε αντίστοιχη ειδικότητα ή στο 1ο εξάμηνο σε οποιαδήποτε άλλη ειδικότητα.

- Να εισαχθούν στα Τ.Ε.Ι. σε τμήματα αντίστοιχης ή συναφούς ειδικότητας, κατόπιν εξετάσεων σε πανελλαδικό επίπεδο σε 2 μαθήματα Γενικής Παιδείας (Μαθηματικά και Νέα Ελληνικά) και 1 μάθημα Ειδικότητας.

Εξετάσεις και επίπεδο επαγγελματικής εκπαίδευσης

Μετά την ολοκλήρωση του Α' κύκλου σπουδών διενεργούνται εξετάσεις εντός του σχολείου σε όλα τα διδαχθέντα μαθήματα. Στους επιτυχόντες χορηγείται Πτυχίο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης επιπέδου 2 και θεωρούνται ικανοί να εκτελέσουν αυτόνομα εξειδικευμένα, κυρίως χειρωνακτική εργασία.

Μετά την ολοκλήρωση του Β' κύκλου σπουδών οι μαθητές παίρνουν, κατόπιν εξετάσεων που διενεργούνται εντός του σχολείου σε όλα τα διδαχθέντα μαθήματα, Πτυχίο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης επιπέδου 3 και θεωρούνται ικανοί να εκτελέσουν τεχνική εργασία που μπορεί να εκτελεστεί αυτόνομα ή και να συνεπάγεται ευθύνες πλαισίωσης και συντονισμού. Για όσους επιθυμούν συνέχιση των σπουδών τους σε Τ.Ε.Ι. δίνουν εξετάσεις, σε πανελλαδικό επίπεδο, σε 2 μαθήματα Γενικής Παιδείας (Μαθηματικά και Νέα Ελληνικά) και 1 μάθημα Ειδικότητας.

Πρόσθετη διδακτική στήριξη

Στους μαθητές του Ενιαίου Λυκείου και των Τ.Ε.Ε. που παρουσιάζουν μαθησιακά κενά, η Πολιτεία παρέχει δωρεάν Πρόσθετη Διδακτική Στήριξη μέσα στα σχολεία, τόσο σε μαθήματα Γενικής Παιδείας όσο και σε μαθήματα Ειδικότητας. Επίσης, λειτουργούν Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια Ειδικής Αγωγής για μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Οριζόντια μετακίνηση μεταξύ Ενιαίου Λυκείου και Τ.Ε.Ε. Τα Ενιαία Λύκεια συνδέονται με τα Τ.Ε.Ε. με οριζόντια διασύνδεση ώστε να είναι δυνατή η μετάβαση του μαθητή από το ένα στο άλλο εφόσον το επιθυμεί. Έτσι, ο απόφοιτος του Α' κύκλου Τ.Ε.Ε. μπορεί να μεταβεί στη Β' τάξη του Ενιαίου Λυκείου, ενώ αντίστροφα ο μαθητής του Ενιαίου Λυκείου μπορεί να μεταβεί στην Α' τάξη του Α' κύκλου των Τ.Ε.Ε. και στη Β' τάξη του Α' κύκλου των Τ.Ε.Ε. μόνο σε συγκεκριμένους τομείς.

ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Δομή και στόχος

Στην Ελλάδα, με βάση το Ν. 2916/2001, η Τριτοβάθμια Εκπαίδευση χωρίζεται σε Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση, η οποία παρέχεται στα **Πανεπιστήμια**, και σε

Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση, η οποία παρέχεται στα **Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα** (Τ.Ε.Ι). Επιπλέον, από το ακαδημαϊκό έτος 1997/98 θεσμοθετήθηκε το **Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο** (Ε.Α.Π.). Με διάταξη του Συντάγματος, η επαγγελματική και η ειδική εκπαίδευση παρέχονται επίσης και στις σχολές της Ανώτερης Βαθμίδας Εκπαίδευσης. Πιο συγκεκριμένα, η δομή της Ελληνικής Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης έχει ως εξής:

Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση: Η Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση έχει ως αποστολή την υψηλή θεωρητική και σφαιρική κατάρτιση του μελλοντικού επιστημονικού δυναμικού της χώρας. Στην Ανώτατη Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση ανήκουν τα Πανεπιστήμια, τα Πολυτεχνεία, η Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών και το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο. Στην Ελλάδα λειτουργούν 20 Πανεπιστήμια, σε διάφορες πόλεις της χώρας, τα οποία αποτελούνται από Σχολές, οι οποίες με τη σειρά τους διαιρούνται σε Τμήματα και αυτά σε αντίστοιχους Τομείς.

Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση: Η Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση έχει ως ρόλο να συμβάλει στην αναπτυξιακή διαδικασία της χώρας και στην πρόοδο της επιστήμης και της εφαρμοσμένης έρευνας. Η εκπαίδευση είναι προσανατολισμένη στην αφομοίωση και μεταφορά των δεδομένων της επιστήμης στην παραγωγή. Οι σπουδές στα Τ.Ε.Ι. σε σύγκριση με αυτές στα Πανεπιστήμια έχουν περισσότερο εφαρμοσμένο χαρακτήρα. Στην Ελλάδα υπάρχουν 15 Τ.Ε.Ι., τα οποία αποτελούνται από δύο (2) τουλάχιστον Σχολές, που περιλαμβάνουν δύο ή περισσότερα Τμήματα. Τα Τ.Ε.Ι. λειτουργούν σε διάφορες πόλεις της χώρας, ενώ μερικά έχουν και ανεξάρτητα παραρτήματα, δηλαδή ανεξάρτητα Τμήματα σε άλλη πόλη. Στην Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση υπάγεται και η Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΑΣΠΑΙΤΕ), η οποία αντικατέστησε πρόσφατα (Ν. 3027/2002) τη Σχολή Εκπαιδευτικών Λειτουργών Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΣΕΛΕΤΕ). Στην ΑΣΠΑΙΤΕ ανήκει το Γενικό Τμήμα Παιδαγωγικών Μαθημάτων (ΓΤΠΜ), το οποίο πήρε τη θέση της Παιδαγωγικής Τεχνικής Σχολής (ΠΑΤΕΣ) και καλύπτει μεγάλο μέρος της παιδαγωγικής επιμόρφωσης των υποψηφίων εκπαιδευτικών Τ.Ε.Ε.

Το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο: Το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (Ε.Α.Π) αποτελεί τη βάση της ανοικτής και εξ αποστάσεως παρεχόμενης εκπαίδευσης. Ο βασικός στόχος του Ε.Α.Π. είναι να προσφέρει περισσότερες εκπαιδευτικές ευκαιρίες σ' ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερομένων και ηλικιακών ομάδων με βάση την αντίληψη ότι η μόρφωση είναι δικαίωμα όλων σε όλη τη διάρκεια της ζωής τους. Το Ε.Α.Π. λειτουργεί από το 1998 και

Ανώτερη Εκπαίδευση: Στην Ανώτερη Βαθμίδα Εκπαίδευσης υπάγονται διάφορες σχολές που παρέχουν επαγγελματική ειδίκευση σε συγκεκριμένους τομείς που αφορούν στη θρησκεία, στην τέχνη, στον τουρισμό, στο ναυτικό, στο στρατό και στη δημόσια τάξη. Πιο συγκεκριμένα, στις σχολές αυτές περιλαμβάνονται οι Ανώτερες Εκκλησιαστικές Σχολές, οι Ακαδημίες Εμπορικού Ναυτικού, οι Ανώτερες Σχολές Χορού και Δραματικής Τέχνης, οι Ανώτερες Σχολές Τουριστικής Εκπαίδευσης, οι Ανώτερες Σχολές Υπαξιωματικών του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και η Ανώτερη Σχολή Αστυφυλάκων.

Σύμφωνα με το ισχύον Σύνταγμα, οι φορείς της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης αποτελούν Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), πλήρως αυτοδιοικούμενα, που τελούν υπό την εποπτεία του κράτους και χρηματοδοτούνται από αυτό.

Τα προγράμματα σπουδών προσφέρονται κύρια στην Ελληνική γλώσσα. Ωστόσο, προσφέρονται εξειδικευμένα προγράμματα σπουδών προπτυχιακού ή μεταπτυχιακού επιπέδου σε ξένα γλώσσα. Παράλληλα, η γνώση μίας ή περισσότερων ξένων γλωσσών αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την εισαγωγή και παρακολούθηση των μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών. Η φοίτηση, ως επί το πλείστον, είναι δωρεάν με κάποιες εξαιρέσεις που αφορούν κυρίως ορισμένα μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών και τις σπουδές στο Ε.Α.Π.

Προϋποθέσεις Εισαγωγής: Βασική προϋπόθεση για την εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση είναι η κατοχή του απολυτηρίου του Ενιαίου Λυκείου, ενώ ο αριθμός των φοιτητών που εισάγονται σε κάθε Τμήμα των Πανεπιστημίων και των Τ.Ε.Ι. καθορίζεται από το Υπουργείο Παιδείας σε ετήσια βάση. Η διαδικασία εισαγωγής βασίζεται στην επίδοση των μαθητών κατά τη Β' και τη Γ' τάξη σε εννέα (9) μαθήματα Γενικής Παιδείας και Κατεύθυνσης, που εξετάζονται σε θέματα πανελλαδικού επιπέδου, συμπεριλαμβανομένης της προφορικής βαθμολογίας κατά 30% και της γραπτής βαθμολογίας κατά 70%. Περισσότερες πληροφορίες για το σύστημα πρόσβασης στην Ανώτατη Εκπαίδευση θα βρείτε στην ιστοσελίδα του **Υπ. Παιδείας**. Δικαίωμα εισαγωγής σε ορισμένο αριθμό θέσεων των Τ.Ε.Ι. έχουν και οι απόφοιτοι των Τεχνικών Επαγγελματικών Εκπαιδευτηρίων (Τ.Ε.Ε.). Δυνατότητα εισαγωγής στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, χωρίς εξετάσεις, έχουν και όσοι έχουν υπερβεί το 23ο έτος της ηλικίας τους μέσω των εναλλακτικών μορφών Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης του Ε.Α.Π. Όσον αφορά στις Σχολές Ανώτερης Εκπαίδευσης, σε ορισμένες απ' αυτές δεν απαιτείται η συμμετοχή

στις γενικές εξετάσεις, αλλά ακολουθούν ειδικό σύστημα εισαγωγής. Τέλος, αλλοδαποί απόφοιτοι Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Εξωτερικού μπορούν να εισαχθούν στην ελληνική Τριτοβάθμια Εκπαίδευση με βάση το βαθμό του απολυτηρίου της χώρας τους. Η εισαγωγή τους, βέβαια, εξαρτάται από τον αριθμό των προσφερόμενων θέσεων των Ελληνικών Πανεπιστημίων για φοιτητές εξωτερικού και την πιστοποίηση για τη γνώση της Ελληνικής γλώσσας μέσω ειδικών εξετάσεων που διοργανώνονται από τα Πανεπιστήμια Αθηνών και Θεσσαλονίκης. Πληροφορίες για τον τρόπο εισαγωγής στην Ανώτατη Εκπαίδευση ελλήνων του εξωτερικού και παιδιών υπαλλήλων που υπηρετούν στο εξωτερικό, θα βρείτε στην ιστοσελίδα του **Υπουργείου Παιδείας**. Οι πολίτες - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης απαλλάσσονται από οικονομικές υποχρεώσεις για σπουδές στα Τ.Ε.Ι., χρειάζεται όμως να ανταποκριθούν σε συγκεκριμένες οικονομικές υποχρεώσεις εάν επιθυμούν να σπουδάσουν σε κάποιο από τα Ελληνικά Πανεπιστήμια.

Οι απόφοιτοι Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης έχουν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν σε Κατατακτήριες Εξετάσεις για να εισαχθούν σε άλλα Τριτοβάθμια Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και Προγράμματα σπουδών

Πανεπιστήμια: Η φοίτηση στα Πανεπιστήμια διαρκεί τέσσερα (4) έτη, εκτός από ορισμένες Σχολές όπου η φοίτηση μπορεί να διαρκέσει πέντε (5) ή έξι (6) έτη. Το ακαδημαϊκό έτος στα Ελληνικά Πανεπιστήμια διαιρείται σε δύο εξάμηνα των δεκατριών (13) πλήρων εβδομάδων διδασκαλίας και τριών (3) εβδομάδων εξετάσεων. Οι φοιτητές περατώνουν τις σπουδές τους με την πάροδο των τεσσάρων ετών και εφόσον έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς την παρακολούθηση και εξέταση των υποχρεωτικών μαθημάτων, καθώς και των μαθημάτων επιλογής. Ο τίτλος σπουδών στα Ελληνικά Πανεπιστήμια είναι το Πτυχίο ή το Δίπλωμα ανάλογα με τη Σχολή φοίτησης. Τα Πανεπιστήμια παρέχουν τίτλους σπουδών στα εξής επιστημονικά πεδία:

- Ανθρωπιστικές, Νομικές και Κοινωνικές Επιστήμες
- Θετικές Επιστήμες
- Επιστήμες Υγείας
- Τεχνολογικές Επιστήμες
- Επιστήμες Οικονομίας και Διοίκησης.

Τ.Ε.Ι.: Η φοίτηση στα Τ.Ε.Ι. διαρκεί τέσσερα (4) έτη. Διαιρείται σε οκτώ (8) εξάμηνα που περιλαμβάνουν τα προγράμματα διδασκαλίας και το εξάμηνο εκπόνησης της πτυχιακής εργασίας, κατά τη διάρκεια του οποίου είναι δυνατό να πραγματοποιείται και η καθοδηγούμενη και αξιολογούμενη άσκηση στο επάγγελμα. Ο τίτλος σπουδών στα Τ.Ε.Ι. είναι το Πτυχίο. Τα Τ.Ε.Ι. παρέχουν συνολικά 81 εξειδικεύσεις στους τομείς των:

- Γραφικών Τεχνών και Καλλιτεχνικών Σπουδών
- Διοίκησης και Οικονομίας
- Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας
- Τεχνολογικών Εφαρμογών
- Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφής
- Τεχνολογίας Γεωπονίας
- Μουσικής Τεχνολογίας.

Ε.Α.Π: Το πρόγραμμα σπουδών στο Ε.Α.Π. βασίζεται στη μέθοδο της εξ αποστάσεως διδασκαλίας. Οι φοιτητές χρειάζεται να οργανώσουν κατάλληλα το χρόνο τους ώστε να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της μελέτης που επιβάλλει αυτή η διδακτική μέθοδος. Το Ε.Α.Π. παρέχει πτυχίο ισοτίμο με το πτυχίο των "παραδοσιακών" Πανεπιστημίων. Οργανώνει προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών, καθώς και προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης ή μετεκπαίδευσης που οδηγούν σε πιστοποιητικά παρακολούθησης ή επιμόρφωσης.

Τέλος, στα περισσότερα Πανεπιστήμια και Τ.Ε.Ι. της χώρας λειτουργούν Γραφεία Διασύνδεσης (Γ.Δ.), τα οποία αποτελούν γέφυρα επικοινωνίας ανάμεσα στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και την αγορά εργασίας. Μέσα από τη στενή συνεργασία με παραγωγικούς φορείς βοηθούν τους αποφοίτους και τελειοφοίτους να μεταβούν ομαλά στον κόσμο της παραγωγής.

Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Στην Ελλάδα, τα Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών οδηγούν στην απόκτηση **Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.)**. Ο γενικός στόχος των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) είναι η διεύρυνση των σπουδών, σε μεταπτυχιακό επίπεδο, με σκοπό την παροχή ειδίκευσης σε

διάφορες γνωστικές περιοχές. Στην Ελλάδα λειτουργούν διακόσια δέκα τρία (213) Π.Μ.Σ. στα Πανεπιστήμια και δώδεκα (12) Π.Μ.Σ. στο Ε.Α.Π. που οδηγούν στην απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.). Στα μεταπτυχιακά προγράμματα μπορούν να εγγραφούν απόφοιτοι των Πανεπιστημίων και των Τ.Ε.Ι. Η εισαγωγή των υποψηφίων γίνεται με τη διαδικασία της επιλογής ή των εξετάσεων (προφορικών ή/και γραπτών). Επίσης, απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί η γνώση μιας τουλάχιστον ξένης γλώσσας. Η χρονική διάρκειά τους δεν μπορεί να είναι μικρότερη από ένα ημερολογιακό έτος. Περισσότερες πληροφορίες όσον αφορά στα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών παρέχονται από την ιστοσελίδα του **Υπουργείου Παιδείας - μεταπτυχιακά προγράμματα.**

Προγράμματα Διδακτορικών Σπουδών

Οι Διδακτορικές Σπουδές οδηγούν στην απόκτηση **Διδακτορικού Διπλώματος**. Ο γενικός στόχος των σπουδών απόκτησης Διδακτορικού Διπλώματος είναι η εξειδίκευση σε στρατηγικής σημασίας γνωστικές περιοχές, και η εμβάθυνση και ανάπτυξη της βασικής έρευνας σε διάφορες επιστημονικές περιοχές με αποτέλεσμα τη σύγχρονη ενδυνάμωση του επιστημονικού ιστού της χώρας. Για την απόκτηση Διδακτορικού Διπλώματος απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί η κατοχή Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) σε όσα Πανεπιστήμια λειτουργούν οργανωμένα Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών. Η εκπόνηση διδακτορικής διατριβής σε τμήματα των Πανεπιστημίων που δε λειτουργούν οργανωμένα Π.Μ.Σ. γίνεται ύστερα από αίτηση του υποψηφίου και αφού ακολουθηθεί συγκεκριμένη διαδικασία. Υπάρχουν, δε, ορισμένα Τμήματα των Πανεπιστημίων (π.χ. Πολυτεχνείο) όπου παρέχεται η δυνατότητα απόκτησης μόνο διδακτορικού διπλώματος. Οι προϋποθέσεις εισαγωγής στα τμήματα αυτά καθορίζονται από τα ίδια τα Τμήματα. Περισσότερες πληροφορίες όσον αφορά στα προγράμματα διδακτορικών σπουδών παρέχονται από την ιστοσελίδα του **Υπουργείου Παιδείας - μεταπτυχιακά προγράμματα.**

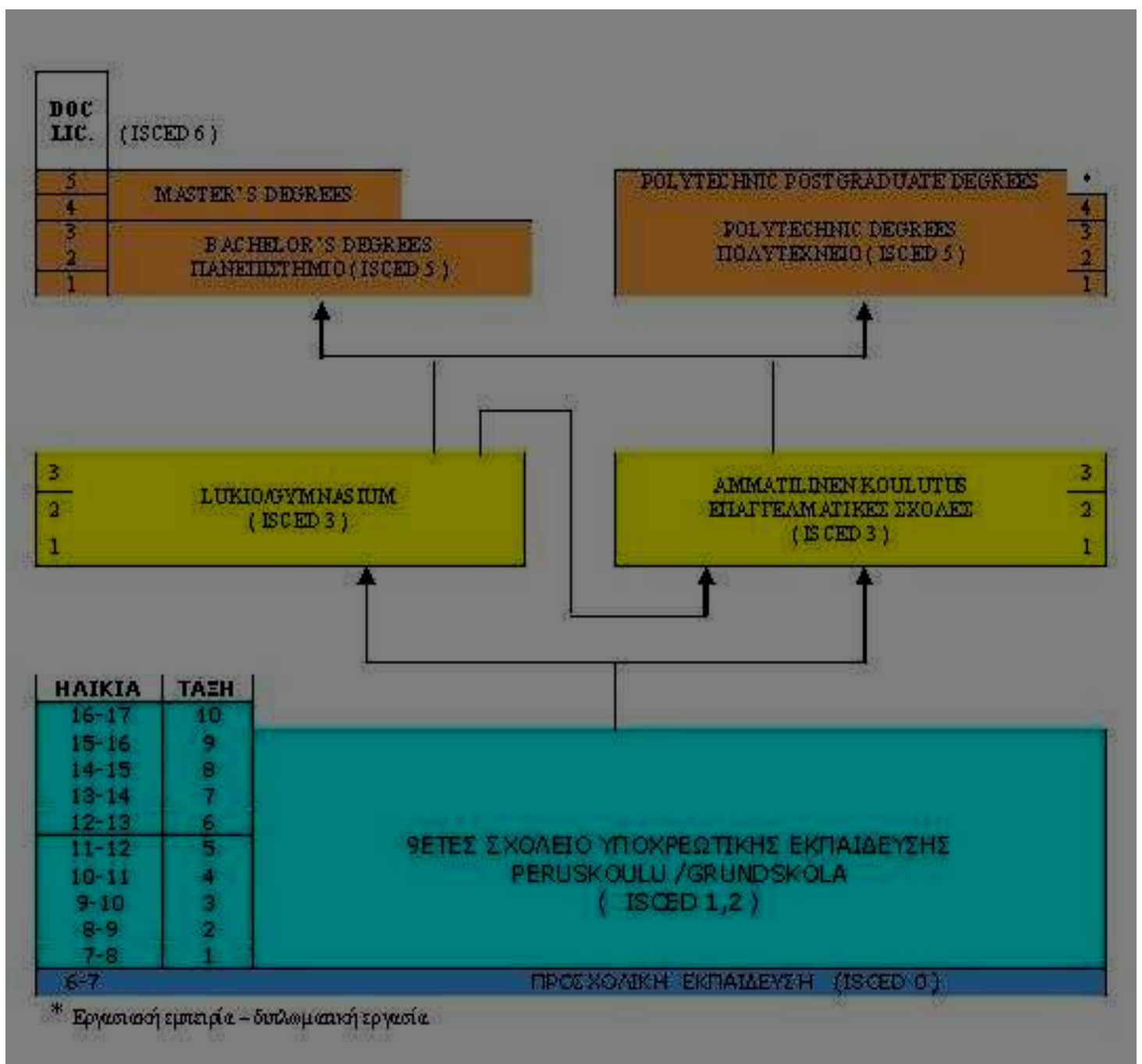
Κεφάλαιο 3^ο

Φινλανδικό Εκπαιδευτικό Σύστημα

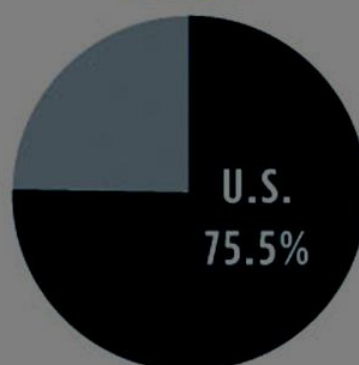
Το Φινλανδικό εκπαιδευτικό σύστημα είναι –δικαίως– πολυμελετημένο και πολυσυζητημένο στην επιστημονική κοινότητα. Αποτελεί πηγή για σκέψη και συζήτηση που συμβάλλουν στην αναθεώρηση κάθε εκπαιδευτικού συστήματος με τρόπο που οδηγεί σε πρόοδο την εκπαίδευση και επιτυχία στα έθνη. Το Φινλανδικό σχολείο είναι ένα σχολείο πρότυπο με αξιοζήλευτες υλικοτεχνικές υποδομές, το οποίο οι μαθητές αγαπούν γιατί νιώθουν σαν στο σπίτι τους. Κι αυτό γιατί σέβεται την ελευθερία τους, τους δίνει δικαίωμα επιλογής, τους μαθαίνει πώς να μαθαίνουν και τα παροτρύνει να δρουν αυτόνομα. Για χρόνια, η Φινλανδία αποτελεί πρότυπο επιτυχημένου εκπαιδευτικού συστήματος, με τους μαθητές της να διαπρέπουν στους διεθνείς διαγωνισμούς. Μάλιστα, ξεχωρίζει ως μια από τις χώρες που παραδοσιακά φιγουράρουν στις κορυφαίες θέσεις της παγκόσμιας κατάταξης του ΟΟΣΑ (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης) με τους καλύτερους 15χρονους μαθητές της υψηλίου. Γι' αυτό και πολιτικοί και εκπαιδευτικοί εμπειρογνώμονες από όλο τον κόσμο διενεργούν συνέχεια έρευνες στη σκανδιναβική χώρα με την ελπίδα να εντοπίσουν το μυστικό της επιτυχίας της. Είναι πολλά τα μαθήματα που μπορούμε να πάρουμε από αυτούς που σε δύσκολες συγκυρίες – οι οποίες έχουν πολλά κοινά με αυτές που βιώνουμε στην Ελλάδα σήμερα– απάντησαν με σκληρή δουλειά, όραμα, και έμπνευση.

Δομή

Αυτή είναι η δομή του περιήφημου εκπαιδευτικού συστήματος το οποίο προσπαθούν να αντιγράψουν συνολικά ή μερικά αρκετά Ευρωπαϊκά κράτη μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα. Με τους γνωστούς δείκτες της PISA για την εκπαίδευση, η Φινλανδία κατατάσσεται, στους διαγωνισμούς 2003 και 2006 στην πρώτη θέση στην Ευρώπη και στις πρώτες θέσεις παγκόσμια. Η υποχρεωτική 9ετής εκπαίδευση είναι ενιαία και περιλαμβάνει το κατώτερο στάδιο (ISCED 1) και το ανώτερο (ISCED 2). Υπάρχει η 10 η προαιρετική τάξη που την ακολουθούν συνήθως όσοι δεν συνεχίζουν σπουδές. Η ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (ISCED 3) περιλαμβάνει το λύκειο και τις τεχνικές σχολές με 3ετή διάρκεια σπουδών και για τα δύο σχολεία. Η Ανώτατη εκπαίδευση περιλαμβάνει 2 παράλληλους τομείς, τα πανεπιστήμια και τα πολυτεχνεία.

Percentage of high school students who graduate

© 2008 The Learning Curve, Pearson - Economics Intelligence Unit

ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (ISCED 0)

Όλα τα παιδιά ηλικίας μέχρι 6 ετών δικαιούνται παιδική μέριμνα εάν το επιθυμούν οι γονείς τους. Οι κύριες μορφές παιδικής μέριμνας είναι το νηπιαγωγείο/παιδικός σταθμός και η ημερήσια μέριμνα σε οικογένεια. Εκτός από παιδικό σταθμό οι γονείς μπορούν να επιλέξουν το δημοτικό επίδομα παιδικής μέριμνας, με το οποίο μπορούν να οργανώσουν την ημερήσια μέριμνα των παιδιών τους όπως επιθυμούν. Στην ηλικία 6 έως 7 ετών τα παιδιά μπορούν να παρακολουθούν μαθήματα νηπιαγωγείου σε παιδικούς σταθμούς ή σε σχολείο βασικής εκπαίδευσης. Στην Ελλάδα μόλις φέτος (2007-2008) η μονοετής φοίτηση στο νηπιαγωγείο έγινε υποχρεωτική, ενώ προβλέπεται από το Ν. 1566/1985 διετής φοίτηση στο νηπιαγωγείο.

9ΕΤΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (ISCED 1,2)

Η υποχρεωτική εκπαίδευση θεωρείται από το νόμο ως ενιαία οντότητα αλλά χωρίζεται σε κατώτερο επίπεδο (1 η - 6 η τάξη, ISCED 1) και ανώτερο επίπεδο (7 η – 9 η τάξη, ISCED 2). Στο κατώτερο επίπεδο τα μαθήματα διδάσκουν δάσκαλοι και στο ανώτερο καθηγητές ειδικοτήτων. Στόχος της υποχρεωτικής εκπαίδευσης είναι να προωθήσει την ανάπτυξη της προσωπικότητας των μαθητών, να υποστηρίξει την απόκτηση των γνώσεων και ικανοτήτων που απαιτούνται για την περαιτέρω εκπαίδευση ή απασχόληση και να διασφαλίσει την ανάπτυξη και τη μεταξύ τους συνεργασία λαμβάνοντας υπόψη τις προσωπικές διαφορές. Όλη η υποχρεωτική εκπαίδευση είναι δωρεάν. Η διάρκεια του σχολικού έτους είναι 190 ημέρες με έναρξη από τα μέσα Αυγούστου και λήξη αρχές Ιουνίου. Οι διδακτικές ώρες ανά εβδομάδα αρχίζουν από 19 για τις μικρές τάξεις και στο τέλος φθάνουν τις 30. Η βασική εκπαίδευση μπορεί να ολοκληρωθεί με φοίτηση 10 ου έτους σε λαϊκό γυμνάσιο και στην περίπτωση αυτή παρέχεται ξεχωριστός τίτλος. Στην 9ετή υποχρεωτική εκπαίδευση της Φινλανδίας μπορεί να κάνουμε κάποιες επισημάνσεις και συγκρίσεις με την αντίστοιχη Ελληνική. Οι μαθητές από την ηλικία των 7 ετών μέχρι τα 16 φοιτούν στο ίδιο σχολείο (κτίριο). Όταν οι γονείς εργάζονται μπορούν να αφήνουν τα παιδιά τους για φύλαξη στο σχολείο. Έτσι στον ίδιο χώρο μπορούμε να συναντήσουμε παιδιά από 1 έτους μέχρι 16 ετών. Αυτή η συνύπαρξη παιδιών με τόσο μεγάλη διαφορά ηλικίας φαίνεται εκ πρώτης όψεως ότι δημιουργεί προβλήματα, ωστόσο μια τέτοια ατμόσφαιρα δημιουργεί την αίσθηση ενός , φιλικού και οικογενειακού χώρου στον οποίο οι νεαροί μαθητές αισθάνονται αρκετά ασφαλείς. Η παραμονή των παιδιών για πολλά χρόνια στον ίδιο χώρο έχει το πλεονέκτημα ότι το εκπαιδευτικό προσωπικό έχει τη δυνατότητα να γνωρίσει καλά τους γονείς και να παρακολουθεί διαχρονικά την εξέλιξη και πρόοδο των παιδιών τους. Βέβαια κάποιιοι έφηβοι ενοχλούνται από την “πιτσιρικάδα” που κυκλοφορεί γύρω τους. Το πρόγραμμα σπουδών είναι ενιαίο για τα 9 χρόνια και δεν υπάρχουν επικαλύψεις. Οι εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας ξεκινούν από 19 και φθάνουν τις 30 στην 8 η και 9 η τάξη. Στην Ελλάδα οι αντίστοιχες ώρες ξεκινούν από 25 στην Α΄ δημοτικού φθάνουν τις 30 στην 5 η και 6 η δημοτικού και σε όλο το γυμνάσιο τις 35. Η επιστημονική και παιδαγωγική κατάρτιση των εκπαιδευτικών είναι υψηλή και η συντριπτική πλειοψηφία των δασκάλων είναι κάτοχοι master. Οι μαθητές που δεν παίρνουν απολυτήριο (σχολική διαρροή) αποτελούν το 1% αλλά οι μισοί από αυτούς το παίρνουν αργότερα. Στην Ελλάδα πρέπει να επισημάνουμε ότι, ενώ οι μαθητές μας διδάσκονται πολύ περισσότερες ώρες (εκτός των φροντιστηρίων και των ιδιαίτερων) εν τούτοις στους διεθνείς διαγωνισμούς της PISA

καταλαμβάνουν τις τελευταίες θέσεις ενώ οι αντίστοιχοι Φινλανδοί την 1 η θέση. Αυτό, εκτός των άλλων, μπορεί να αποδοθεί επιγραμματικά και στο γεγονός ότι το εκπαιδευτικό μας σύστημα δίνει κατακερματισμένες γνώσεις και καλλιεργεί την αποστήθιση ενώ το Φινλανδικό καλλιεργεί την διαθεματικότητα και την κριτική σκέψη. Ολόκληρο το φινλανδικό εκπαιδευτικό σύστημα.

ΑΝΩΤΕΡΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (ISCED 3)

Η ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση χωρίζεται σε γενική και τεχνική. Οι μαθητές κατά το σχολικό έτος 1999-2000 παρακολουθούσαν , σε ποσοστό 44,7% γενική εκπαίδευση και σε ποσοστό 55,3% τεχνική εκπαίδευση. Το ποσοστό της τεχνικής εκπαίδευσης αυξήθηκε κατά το σχολικό έτος 2001-2002 σε 57,2% και της γενικής μειώθηκε σε 42,8%. Οι απόφοιτοι της 9ετούς υποχρεωτικής εκπαίδευσης συνεχίζουν σπουδές στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση σε ποσοστό πάνω από 90%. Το σχολείο γενικής εκπαίδευσης είναι το λύκειο και της τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης η επαγγελματική σχολή. Οι απόφοιτοι των λυκείων και των επαγγελματικών σχολών έχουν δικαίωμα να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε όλη την τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Παρατήρηση: Το Φινλανδικό εκπαιδευτικό σύστημα, όπως και όλα τα Ευρωπαϊκά, ακολουθεί το διπλό σχολικό δίκτυο (γενικό και τεχνικό σχολείο) και θεωρείται το καλύτερο στην Ευρώπη. Δεν γίνεται λόγος από κανένα για 12χρονη υποχρεωτική δημόσια γενική εκπαίδευση «για όλα τα παιδιά» όπως τελευταία ζητά επίμονα στη χώρα μας η ΟΛΜΕ. Οι συνδικαλιστικοί φορείς των εκπαιδευτικών της Φινλανδίας συμφωνούν με τη δομή του εκπαιδευτικού τους συστήματος.

ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ-ΛΥΚΕΙΟ

Για την εισαγωγή στο λύκειο υποβάλλονται αιτήσεις των ενδιαφερομένων το Φεβρουάριο μέσω ενός τυποποιημένου-κοινού συστήματος. Όλα τα σχολεία λειτουργούν χωρίς διαχωρισμούς σε τάξεις δηλ. η πρόοδος των μαθητών στις σπουδές τους δεν συνδέεται με τα σχολικά έτη. Οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν πότε θα παρακολουθήσουν τα μαθήματα που διδάσκονται στο σχολείο. Οι σπουδές στο λύκειο έχουν σχεδιασθεί για 3 χρόνια αλλά οι μαθητές μπορούν να συμπληρώσουν τις σπουδές τους από 2 έως 4 χρόνια. Αυτή η καινοτομία δίνει εύκολα τη δυνατότητα να γίνεται η διδασκαλία σε επίπεδα, σε πολλά μαθήματα, πράγμα που διευκολύνει την πρόσληψη γνώσεων. Το περιεχόμενο σπουδών του γενικού λυκείου περιλαμβάνει και τεχνικά-

πρακτικά μαθήματα. Ο απολυτήριος τίτλος του λυκείου παρέχεται μετά από επιτυχείς εθνικές εξετάσεις που γίνονται με μορφή τεστ και περιλαμβάνουν 4 υποχρεωτικά μαθήματα δηλ. 2 εθνικές γλώσσες, μια ξένη γλώσσα και μαθηματικά ή φυσικές επιστήμες ή φιλολογικά / ανθρωπιστικά μαθήματα. Στο τέλος των σπουδών τους οι μαθητές υποβάλλουν αίτηση για την εισαγωγή τους σε πανεπιστήμια ή πολυτεχνεία. Στο εξεταστικό σύστημα γίνονται κάποιες αλλαγές με σκοπό την καλύτερη επιλογή μαθητών για την τριτοβάθμια εκπαίδευση και θα εφαρμοσθεί σύντομα. Όσοι μαθητές δεν ολοκληρώσουν τις σπουδές τους στο λύκειο μπορούν να το κάνουν αυτό φοιτώντας αργότερα σε σχολείο ενηλίκων. Όσοι απόφοιτοι λυκείου επιθυμούν να πάρουν πτυχίο τεχνικής σχολής μπορούν να παρακολουθήσουν ειδικό πρόγραμμα επαγγελματικών μαθημάτων διάρκειας, συνήθως, 2 εξαμήνων. Οι μαθητές αυτοί δεν έχουν βεβαίως διδαχθεί τα ίδια μαθήματα με εκείνους των επαγγελματικών σχολών αλλά εάν κριθούν ικανοί στις εξετάσεις μπορούν να πάρουν ισότιμο τίτλο. Η σύγκριση με το δικό μας λύκειο εστιάζεται στην κατάργηση του προβιβασμού και στις αναβαθμισμένες απολυτήριες εξετάσεις που διεξάγονται σε εθνικό επίπεδο. Είναι δύο στοιχεία που χρήζουν μελέτης διότι η μονολιθικότητα του γενικού λυκείου στη χώρα μας με τη μόνιμη εξάρτησή του από τις πανελλήνιες εξετάσεις και το αναχρονιστικό περιεχόμενο σπουδών το έχουν καταστήσει σχολείο περασμένης εποχής ολόκληρο το φινλανδικό εκπαιδευτικό σύστημα.

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ – **ΕΠΑΓΓ/ΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ**

Ο σκοπός της επαγγελματικής εκπαίδευσης είναι να εφοδιάσει τους μαθητές με γνώση και δεξιότητες αναγκαίες για την επαγγελματική τους ειδίκευση με ικανότητες και για αυτοαπασχόληση. Επιπλέον οι σκοποί της επαγγελματικής εκπαίδευσης είναι να προετοιμάσει τους μαθητές για επιπλέον σπουδές να τους βοηθήσει ώστε να γίνουν καλοί και ενεργοί πολίτες να προάγει τα προσωπικά τους ενδιαφέροντα και την ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους. Η μορφή της εκπαίδευσης στην ΤΕΕ μπορεί να είναι σχολική ή μαθητειακή ή ελεύθερη. Ελεύθερη φοίτηση σημαίνει ότι δεν απαιτείται κανονική παρακολούθηση μαθημάτων αλλά εργασιακή εμπειρία την οποία ο κάτοχος μπορεί να χρησιμοποιήσει για να λάβει μέρος στις εξετάσεις πιστοποίησης και εάν επιτύχει λαμβάνει πτυχίο με δικαίωμα και για συνέχιση σπουδών. Η εισαγωγή των μαθητών στις τεχνικές σχολές γίνεται μετά από αίτηση τους και μέσα από το εθνικό σύστημα εισαγωγής. Τα κριτήρια επιλογής για την επαγγελματική εκπαίδευση συνήθως περιλαμβάνουν το γενικό επίπεδο σπουδών, βαθμούς σε μαθήματα σχετικά με τον τομέα σπουδών,

επαγγελματική εμπειρία καθώς και διάφορα τεστ εισαγωγής. Δίνεται προτεραιότητα σε όσους δεν έχουν ειδικότητα. Τα γενικά μαθήματα που διδάσκονται είναι η μητρική γλώσσα, μια ξένη γλώσσα, μαθηματικά, φυσική, χημεία, πληροφορική, κοινωνικές σπουδές, γυμναστική - υγεία, και εκτίμηση τέχνης. Η Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση καλύπτει 75 ειδικότητες. Οι ειδικότητες είναι κατανεμημένες σε 7 τομείς οι οποίοι είναι: Φυσικών πόρων, τεχνολογίας και μεταφορών, διοίκησης επιχειρήσεων, τουρισμού - catering και οικιακής οικονομίας, υγείας και κοινωνικών υπηρεσιών, πολιτισμού, εκπαίδευσης και ανθρωπιστικών σπουδών. Η φοίτηση είναι ζετής και για την επιτυχή ολοκλήρωσή τους απαιτούνται 120 βαθμοί (credits). Ένας χρόνος σπουδών αντιστοιχεί σε 40 βαθμούς, 1 βαθμός είναι ισάξιος με 40 ώρες παρακολούθησης του κάθε μαθητή. Η συμπλήρωση των 120 βαθμών δίνει το δικαίωμα στον απόφοιτο να εισαχθεί στα πανεπιστήμια ή τα πολυτεχνεία.

Οι 120 μονάδες αποκτώνται ως εξής:

- 70 μονάδες από σπουδές σε μαθήματα ειδικοτήτων
- 20 μονάδες από σπουδές σε γενικά μαθήματα
- 20 μονάδες από πρακτική άσκηση
- 10 μονάδες από μαθήματα επιλογής (π.χ. συνθετική εργασία)

Για την απόκτηση του επαγγελματικού τίτλου απαιτείται και 6μηνη πρακτική άσκηση σε χώρους εργασίας η οποία είναι επικεντρωμένη σπουδή που διεξάγεται σε χώρο εργασίας με επίβλεψη και αξιολόγηση. Η πρακτική άσκηση, αντίθετα με την περίπτωση της μαθητείας, δεν προβλέπει σύμβαση μεταξύ εργοδότη και σπουδαστών αλλά ο εργοδότης πληρώνεται από τη σχολή για τις υπηρεσίες που παρέχει. Η πρακτική άσκηση ποικίλει ανάλογα με την ειδικότητα και διαρκεί συνήθως από 1 έως 5 μήνες. Στην ΤΕΕ εφαρμόζεται και σύστημα μαθητείας το οποίο στηρίζεται στη μάθηση δια μέσου της εργασιακής άσκησης. Σε ένα ποσοστό μαθητών 10% εφαρμόζεται το σύστημα μαθητείας το οποίο στην ουσία είναι μια ειδική σύμβαση σύμφωνα με την οποία ο εργοδότης αναλαμβάνει να προσφέρει ειδικευμένη καθοδήγηση και ο μαθητής δεσμεύεται να εργαστεί σε αντάλλαγμα αυτής της καθοδήγησης. Η μαθητειακή κατάρτιση διέπεται από νόμο. Ο εργοδότης δικαιούται αποζημίωση από δημόσια ταμεία για τα έξοδα που αφορούν την κατάρτιση. Η επιχείρηση που ενδιαφέρεται να απασχολήσει μαθητευόμενους καθώς και οι συμβάσεις εγκρίνονται από αρμόδια τοπική αρχή. Οι τεχνικές σχολές προσφέρουν και σε ενήλικες προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Οι παρατηρήσεις μας γύρω από την τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση είναι πολλές και χρήσιμες: Ξεκινώντας κανείς να μελετήσει το Φινλανδικό εκπαιδευτικό σύστημα, λόγω του ότι οι Φινλανδοί μαθητές επιτυγχάνουν πρωτίες στα μαθήματα γενικής παιδείας, ανακαλύπτει ότι όλο το σύστημα είναι εστιασμένο, κυρίως, στην ανάπτυξη της χώρας. Οι Φινλανδοί έχουν αντιληφθεί ότι η σύγχρονη αγορά εργασίας, η οικονομία, η ανάπτυξη απαιτούν επαγγελματική εκπαίδευση υψηλού επιπέδου η οποία με τη σειρά της απαιτεί γενική εκπαίδευση υψηλού επιπέδου. Η μικρή αυτή χώρα που δημιούργησε την πολυεθνική, πλέον, εταιρεία NOKIA (η εταιρεία αυτή αποδίδει ετήσια έσοδα στο κράτος άνω του 3% επί του ΑΕΠ) το πέτυχε αυτό διότι απέκτησε πρώτα εκπαιδευτικό σύστημα υψηλού επιπέδου απαλλαγμένο από αναχρονιστικές ιδέες και ιδεοληψίες που θέλουν την εκπαίδευση μακριά από την αγορά εργασίας. Τέτοιες ιδέες υπάρχουν ακόμη στη χώρα μας, παρουσιάζονται έντεχνα σαν προοδευτικές ενώ είναι βαθύτατα αναχρονιστικές, συντηρητικές και σε κάθε περίπτωση επικίνδυνες για την πρόοδο της χώρας μας. Η τάση που επικρατεί σε όλη την Ε.Ε., αλλά και παγκόσμια, είναι η σύζευξη εκπαίδευσης και εργασίας διότι η σύγχρονη οικονομία χαρακτηρίζεται ως οικονομία της γνώσης. Ποτέ άλλοτε ο ρόλος των ανθρωπίνων πόρων δεν είχε τόσο μεγάλη σημασία όπως σήμερα. Οι βασικοί στόχοι της πολιτικής για την παιδεία και την επιστήμη, που αναφέραμε πιο πάνω, συμπεριλαμβάνουν την εναρμόνιση εκπαίδευσης και εργασίας, την ανάπτυξη επαγγελματικών ικανοτήτων, την επέκταση της βιομηχανικής βάσης, την μείωση της ανεργίας κλπ. δίνουν ένα ξεχωριστό, αναβαθμισμένο ρόλο στην τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση και την καθιστά πραγματικά τουλάχιστον ισότιμη με τη γενική. Με σπουδές 3 ετών δίνεται η δυνατότητα στους απόφοιτους να πάρουν πτυχίο και να εργασθούν ενώ ταυτόχρονα εάν το επιθυμούν μπορούν να εισαχθούν σε οποιοδήποτε πολυτεχνείο ή πανεπιστήμιο. Η τεχνική εκπαίδευση είναι στενά συνδεδεμένη με την αγορά εργασίας και η πρακτική άσκηση που απαιτείται για τη λήψη του πτυχίου τους διευκολύνει τη επαγγελματική τους αποκατάσταση. Δίνεται έμφαση στην επίδοση των μαθητών στα μαθήματα ειδικότητας, την πρακτική άσκηση και τις συνθετικές εργασίες ενώ, όπως είδαμε πιο πάνω, τα μαθήματα γενικής παιδείας αποδίδουν μόνο 20 από τους 120 βαθμούς που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου. Στην Ελλάδα υπάρχει η αντίληψη σε κάποιους ότι αναβαθμισμένη τεχνική εκπαίδευση σημαίνει πολλά γενικά μαθήματα (περίπτωση ΕΠΑΛ). Στη Φινλανδία δεν υπάρχει αυτή η αντίληψη. Είναι όμως αλήθεια ότι, στη χώρα μας οι μαθητές της τεχνικής εκπαίδευσης παρουσιάζουν μεγάλα κενά στα μαθήματα γενικής παιδείας. Τα κενά αυτά οφείλονται στο γεγονός ότι η 9ετής γενική εκπαίδευση παρέχει γενική γνώση χαμηλής ποιότητας, όπως αποδεικνύεται και

από τους διαγωνισμούς PISA στους οποίους οι μαθητές μας, της Γ΄ γυμνασίου, καταλαμβάνουν τις τελευταίες θέσεις στα βασικά γενικά μαθήματα. Συνεπώς αποτελεί αδιαφιλονίκητη ανάγκη η βελτίωση της παρεχόμενης γενικής γνώσης στην 9χρονη εκπαίδευση και όχι η ενίσχυση της γενικής παιδείας στην τεχνική εκπαίδευση της οποίας ο ρόλος διαφοροποιείται από εκείνον της γενικής. Η επαγγελματική εκπαίδευση έχει 7 τομείς σπουδών οι οποίοι είναι ίδιοι με τους τομείς σπουδών των πολυτεχνείων δηλ. υπάρχει άμεση σύνδεση μέσης και ανώτατης ΤΕΕ.ολόκληρο το φινλανδικό εκπαιδευτικό σύστημα.

ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η ανώτατη εκπαίδευση περιλαμβάνει 2 παράλληλους τομείς : Τα πανεπιστήμια και τα πολυτεχνεία. Τα πανεπιστήμια δίνουν έμφαση στην επιστημονική έρευνα και την θεωρητική γνώση ενώ τα πολυτεχνεία είναι εκπαιδευτικά ιδρύματα με επαγγελματικό προσανατολισμό. Τα πανεπιστήμια είναι όλα κρατικά ενώ τα πολυτεχνεία ανήκουν στην τοπική αυτοδιοίκηση ή σε ιδιώτες. Μερικές φορές ιδιωτικές εταιρίες συνεργάζονται με τα πανεπιστήμια και τα πολυτεχνεία γεγονός που αποβαίνει σε όφελος και των δύο. Η εξειδίκευση σχεδόν πάντα αποτελεί το κλειδί της επιτυχίας. Σε όλη την τριτοβάθμια εκπαίδευση υπάρχει “ κλειστός αριθμός ” φοιτητών (numerus clausus) σε όλους τους τομείς των σπουδών. Οι σπουδαστές της ανώτατης εκπαίδευσης αντιπροσωπεύουν περίπου το 68% των νέων που έχουν την αντίστοιχη ηλικία πανεπιστημιακών σπουδών και είναι κατανομημένοι, κατά Μ.Ο. 31% στα πανεπιστήμια και 37% στα πολυτεχνεία.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

Το Υπουργείο Παιδείας είναι υπεύθυνο για τη γενική ανάπτυξη του συστήματος της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Το κάθε ίδρυμα διέπεται από Νόμο της Βουλής. Οι στόχοι και οι σκοποί των βασικών πτυχίων και η δομή των πτυχίων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ορίζονται από διάταγμα. Τα πανεπιστήμια είναι ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα τα οποία έχουν μεγάλο βαθμό αυτονομίας όσον αφορά την οργάνωση της διδασκαλίας, της έρευνας, και άλλων εσωτερικών θεμάτων. Τα προγράμματα σπουδών συντάσσονται από τα πανεπιστήμια σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας με στόχους και προοπτική ζετίας. Η στενή σχέση μεταξύ της έρευνας και της διδασκαλίας είναι χαρακτηριστικό του πανεπιστημιακού συστήματος. Όλα τα ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης προσφέρουν βασικές και ανώτερες σπουδές μέχρι του διδακτορικού επιπέδου, και υποχρεούνται να ασχολούνται με την έρευνα. Τα πανεπιστήμια προσφέρουν επίσης συνεχιζόμενη κατάρτιση, επαγγελματικές σπουδές και μαθήματα ανοιχτού

πανεπιστημίου. Υπάρχουν 20 πανεπιστήμια εκ των οποίων 10 πολλαπλών τομέων, 3 τεχνολογίας και αρχιτεκτονικής, 3 οικονομικών επιστημών και διοίκησης επιχειρήσεων, 1 πανεπιστήμιο βιομηχανικών τεχνών, 1 ακαδημία καλών τεχνών, 1 ακαδημία μουσικής και 1 ακαδημία θεάτρου. Σε επίπεδο ανώτατης εκπαίδευσης λειτουργούν και στρατιωτικές σχολές. Οι προϋποθέσεις εισαγωγής σπουδαστών αποφασίζονται από το κάθε πανεπιστήμιο. Τα κριτήρια επιλογής και οι προθεσμίες υποβολής αιτήσεων διαφέρουν μεταξύ των ιδρυμάτων, του πεδίου σπουδών, ακόμη και των τομέων του ίδιου χώρου. Η εισαγωγή γίνεται με εξετάσεις ή με βάση τους τίτλους σπουδών, συνήθως δε και με τους δύο τρόπους. Ο αριθμός των σπουδαστών καθορίζεται από τα ίδια τα πανεπιστήμια με βάση το πλαίσιο που θέτει η κυβέρνηση. Οι πανεπιστημιακές σπουδές διακρίνονται σε κύκλους. Ο πρώτος κύκλος διαρκεί 3 χρόνια και οδηγεί σε τίτλο Kandidaati (Bachelor). Ο δεύτερος κύκλος (μεταπτυχιακός) διαρκεί 2 χρόνια και οδηγεί σε μεταπτυχιακό δίπλωμα Maisteri (master). Ο τρίτος κύκλος δεν έχει τυπική διάρκεια σπουδών, συνήθως όμως απαιτούνται 2 χρόνια για τον τίτλο Lisensiaati (Licenciante) και 2 επιπλέον για Tohtori (doctorate).

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΑ

Υπάρχουν 29 πολυτεχνεία τα περισσότερα από αυτά λειτουργούν ως τοπικά ιδρύματα με πολλές ειδικότητες και δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στη σύνδεση και τη συνεργασία με τη βιομηχανία και τις επιχειρήσεις. Οι σπουδές διακρίνονται σε βασικές επαγγελματικές, πρακτικές, προαιρετικές, και εστιάζονται σε δεξιότητες απασχόλησης. Κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών απαιτείται και εργασιακή εμπειρία ενός εξαμήνου (20 βαθμοί). Τα πολυτεχνεία προσφέρουν επίσης συνεχιζόμενη κατάρτιση, επαγγελματικές σπουδές και μαθήματα ανοιχτού πανεπιστημίου. Οι τωρινοί σπουδαστές προέρχονται κατά 70% από τα λύκεια και 30% από τις τεχνικές σχολές. Οι τομείς των σπουδών είναι 7 και είναι οι εξής:

Φυσικών πόρων, τεχνολογίας και μεταφορών, διοίκησης επιχειρήσεων, τουρισμού – catering και οικιακής οικονομίας, υγείας και κοινωνικών υπηρεσιών, πολιτισμού, εκπαίδευσης και ανθρωπιστικών σπουδών.

Ευελιξία και αυτονομία

Το κύριο χαρακτηριστικό του συστήματος είναι η ευελιξία και η αυτονομία του κάθε σχολείου. Υπάρχει ο βασικός πυρήνας του εθνικού προγράμματος σπουδών, ωστόσο, τα

σχολεία τα ίδια και οι δάσκαλοι κάθε κοινότητας έχουν τη δυνατότητα να αποφασίζουν μόνοι τους για το τι και κυρίως πώς θα διδάξουν.

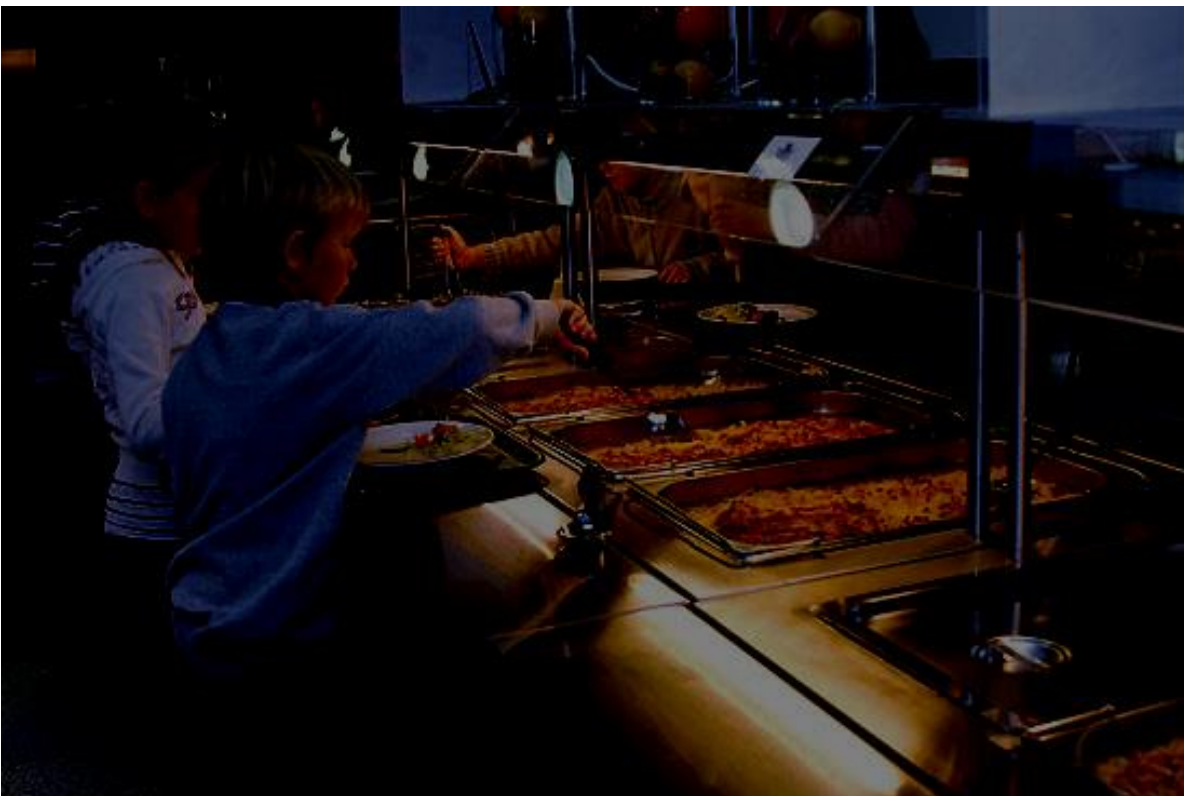
Οι δάσκαλοι είναι επαγγελματίες, διαθέτουν απαραίτητως **μεταπτυχιακούς τίτλους** σπουδών και ενθαρρύνουν με κάθε τρόπο τους μαθητές να επιτύχουν στο σχολείο. Το επάγγελμα του εκπαιδευτικού είναι πολύ δημοφιλές στη Φινλανδία, και οι δάσκαλοι και οι καθηγητές χαίρουν μεγάλης εκτίμησης. **Μηχανισμοί εποπτείας και αξιολόγησης** δεν υπάρχουν, ενώ **καταλήψεις και απεργίες** είναι άγνωστες λέξεις για τους Φινλανδούς.

Ο τρόπος διδασκαλίας είναι ευρηματικός και οι μαθητές έχουν ενεργό ρόλο στον σχεδιασμό των δραστηριοτήτων εκμάθησης. Λειτουργούν σε ομάδες και αλληλεπιδρούν με τους συμμαθητές και τους δασκάλους τους.

«Στο δημοτικό σχολείο τα παιδάκια βγάζουν ακόμη και τα παπούτσια τους πριν μπουν στην τάξη και έτσι δημιουργείται ένα πιο ζεστό κλίμα. Στην τάξη δίνεται περισσότερη βαρύτητα στο δημιουργικό και παραγωγικό κομμάτι της εκπαίδευσης, όχι τόσο στο θεωρητικό. Οι μαθητές δεν ζητούνται να αποστηθίσουν μεγάλα και δυσνόητα κομμάτια ύλης, αλλά τους δίνεται η δυνατότητα να εφαρμόζουν στην πράξη αυτά που μαθαίνουν, να κάνουν χειροτεχνίες και γενικά να χρησιμοποιούν οπτικοακουστικά μέσα ούτως ώστε να αφομοιώσουν το περιεχόμενο του βιβλίου με μεγαλύτερη ευκολία και πιο ευχάριστα», εξηγεί η Αθηνά.

Την ώρα που στην Ελλάδα οι μαθητές πολλές φορές μένουν νηστικοί αδυνατώντας ακόμα και να αγοράσουν κάτι από την καντίνα του σχολείου, και ενώ τα σχολικά βιβλία μπορεί να καθυστερήσουν μήνες για να φτάσουν στα χέρια των παιδιών, στην Φινλανδία επικρατεί μια εντελώς ξένη σε εμάς πραγματικότητα. Το σχολικό πρόγραμμα περιλαμβάνει **διάλειμμα για μεσημεριανό γεύμα** στο εστιατόριο του σχολείου, το οποίο προσφέρεται δωρεάν, ενώ επιπλέον σε κάθε μαθητή παρέχεται **δωρεάν ιατρική και οδοντιατρική φροντίδα, τεχνολογικός εξοπλισμός**, καθώς και όλα τα απαραίτητα βιβλία και σχολικά είδη που θα χρειαστούν, ενώ υπάρχει πρόνοια και για τις μετακινήσεις παιδιών που ζουν μακριά από το σχολείο ή έχουν κινητικά προβλήματα.

«Αξίζει ακόμη να αναφερθεί ότι στα 15 τους οι μαθητές συμμετέχουν σε ένα υποχρεωτικό μάθημα που φέρει τον τίτλο "Γνωριμία με την επαγγελματική ζωή". Οι μαθητές ζητούνται να επιλέξουν μια εργασιακή θέση της αρεσκείας τους και να δουλέψουν εκεί για 2 εβδομάδες χωρίς μισθό. Αυτό τους δίνει τη δυνατότητα για πρώτη φορά στα 15 τους χρόνια να έρθουν σε επαφή με την εργασία. Η ελευθερία επιλογής λειτουργεί θετικά, καθώς πολλά παιδιά ενθουσιάζονται και μέσω των διαπροσωπικών σχέσεων συνεχίζουν να εργάζονται και τα καλοκαίρια μετά το σχολείο στην ίδια δουλειά», λέει η Αθηνά.

Η νέα μεταρρύθμιση

Τώρα οι Φινλανδοί προχωρούν ένα βήμα παραπέρα όσον αφορά την υποχρεωτική τους εκπαίδευση με μια **ριζοσπαστική μεταρρύθμιση** που αλλάζει τον τρόπο, αλλά κυρίως την **ουσία της διδασκαλίας** στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Το περιεχόμενο κάθε μαθήματος μειώνεται αισθητά, ενώ δίνεται μεγαλύτερη έμφαση στο **περιβάλλον της εκμάθησης**, το οποίο πλέον δεν περιορίζεται μόνο μέσα στη σχολική αίθουσα. Ενθαρρύνεται η διδασκαλία στη φύση, στα μουσεία, ακόμα και σε ενεργές επιχειρήσεις. **Για κάθε σχολικό μάθημα, χρησιμοποιείται ένας συνδυασμός διαφορετικών μεθόδων διδασκαλίας.** Η τεχνολογία παίζει όλο και πιο σημαντικό ρόλο στη σχολική καθημερινότητα, ενώ ακόμα και τα παιχνίδια αναβαθμίζονται ως μέθοδος διδασκαλίας. Τα μαθήματα κοινωνικού περιεχομένου, οι γλώσσες, καθώς και τα μαθήματα επιλογής εισάγονται σε μικρότερες τάξεις στα σχολεία.

Η καινοτομία του νέου συστήματος συνίσταται, ωστόσο, στο ότι κάθε σχολικό έτος, το κάθε σχολείο πρέπει να περιλαμβάνει ένα ή δύο τουλάχιστον θεματικά ενότητες, η οποία εξετάζεται από την σκοπιά διαφορετικών μαθημάτων και συνδυαστικών γνώσεων. Αυτή η μέθοδος καλείται **διεπιστημονική μέθοδος εκμάθησης** ή «διδασκαλία διαθεματικών φαινομένων». Για παράδειγμα ένας μαθητής που διδάσκεται μαθηματικά, θα διδαχτεί και προγραμματισμό, ενώ για το μάθημα της ευρωπαϊκής ένωσης, θα διδαχτεί παράλληλα οικονομικά, ιστορία, ξένες γλώσσες και γεωγραφία.

Επιπλέον, εισάγονται **πρακτικές ευρείας συνεργασίας**, όπου οι μαθητές μέσα στην τάξη μπορούν να δουλεύουν ταυτόχρονα με περισσότερους από έναν δασκάλους πάνω σε ένα θέμα.

1. Ο ανταγωνισμός δεν είναι τόσο σημαντικός όσο η συνεργασία.

Η Φινλανδία κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο ανταγωνισμός μεταξύ των σχολείων δεν βοηθά τα παιδιά όσο η συνεργασία.

2. Η διδασκαλία είναι ένα από τα πιο σεβαστά επαγγέλματα.

Οι δάσκαλοι δεν αμείβονται χαμηλά στη Φινλανδία. Για να γίνουν δάσκαλοι στη Φινλανδία, οι υποψήφιοι πρέπει πρώτα να λάβουν τουλάχιστον το μεταπτυχιακό τους δίπλωμα και να ολοκληρώσουν πρόγραμμα παραμονής σε ιατρικές σχολές των ΗΠΑ. Συχνά διδάσκουν συχνά σε σχολικά ιδρύματα που γειτνιάζουν με πανεπιστήμιο με αποτέλεσμα να αποκτούν την καλύτερη παιδαγωγική έρευνα για την εκπαίδευση.

3. Η Φινλανδία εκτιμά την έρευνα

Η κυβέρνηση λαμβάνει τις αποφάσεις της για την εκπαιδευτική πολιτική βασισμένη όχι σε πολιτικές βλέψεις ή συμφέροντα, αλλά σχεδόν αποκλειστικά βάσει της αποτελεσματικότητας - εάν τα δεδομένα δείχνουν βελτιώσεις, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού θα αναλάβει δράση.

4. Η Φινλανδία δεν φοβάται να πειραματιστεί.

Το χρήμα και η πολιτική επιρροή δεν διαδραματίζουν κανένα ουσιαστικό ρόλο στον πειραματισμό. Αντιθέτως, οι εκπαιδευτικοί της Φινλανδίας ενθαρρύνονται να δημιουργήσουν τα δικά τους μίνι εργαστήρια για τη διδασκαλία, να διατηρήσουν ότι δουλεύει και να απορρίψουν ότι διαπιστώνεται ότι αποτυγχάνει. Επικρατεί δηλαδή μια πειραματική νοοτροπία .

5. Ο χρόνος παιχνιδιού είναι ιερός

Ο φινλανδικός νόμος απαιτεί από τους δασκάλους να δίνουν στους μαθητές 15 λεπτά παιχνιδιού για κάθε 45 λεπτά διδασκαλίας. Τα αποτελέσματα μιλούν από μόνα τους: Σύμφωνα με έρευνες, αυτοί οι μαθητές έχουν καλύτερη συμπεριφορά στο σχολείο και κάνουν καλύτερα τις εργασίες. Η πολιτική απορρέει από την βαθιά πεποίθηση της Φινλανδίας ότι τα παιδιά πρέπει να μείνουν παιδιά όσο το δυνατόν περισσότερο. Δεν είναι δουλειά τους να μεγαλώνουν γρήγορα και να γίνονται απομνημονευτές και δοκιμαστές.

6. Τα παιδιά έχουν ελάχιστες εργασίες για το σπίτι

Πολύ λίγες είναι οι εργασίες που έχουν οι μαθητές στη Φινλανδία για το σπίτι. Η φιλοσοφία απορρέει από το αμοιβαίο επίπεδο εμπιστοσύνης των σχολείων, των εκπαιδευτικών και των γονέων. Οι γονείς υποθέτουν ότι οι εκπαιδευτικοί κάλυψαν το μεγαλύτερο μέρος αυτού που χρειάζονται στο σχολείο ενώ η επιπλέον εργασία θεωρείται συχνά περιττή από όλους τους εμπλεκόμενους.

Ο χρόνος που μένει στο σπίτι είναι αποκλειστικά για οικογένεια, όπου τα μόνα μαθήματα που μαθαίνουν τα παιδιά είναι για τη ζωή.

7. Υψηλής ποιότητας προσχολική εκπαίδευση

Στη Φινλανδία, η προσχολική και η ημερήσια φροντίδα είναι και οι δύο καθολικές μέχρι την ηλικία των 7 ετών. Τα νηπιαγωγεία ευθυγραμμίζουν τα προγράμματα σπουδών μεταξύ τους και προετοιμάζουν τα παιδιά.

Κεφάλαιο 4^ο

Αγγλικό Εκπαιδευτικό Σύστημα

Στην Αγγλία και στην Ουαλία η γενική υποχρεωτική εκπαίδευση απευθύνεται σε όλα τα παιδιά που είναι μόνιμα εγκατεστημένα στη χώρα, ανεξάρτητα από την εθνικότητα τους, και διαρκεί έντεκα χρόνια. Υπάρχουν ιδιωτικά και δημόσια σχολεία. Στα δημόσια σχολεία η φοίτηση είναι δωρεάν. Η υποχρεωτική εκπαίδευση στην Αγγλία και στην Ουαλία διαιρείται σε τέσσερα στάδια (Key Stages): Το Στάδιο 1 είναι μέχρι την ηλικία των 7 ετών, το Στάδιο 2 για τις ηλικίες 7 έως 11, το Στάδιο 3 για τις ηλικίες 11 έως 14 και το Στάδιο 4 για τις ηλικίες 14 έως 16. Είναι επίσης δυνατό ένα παιδί να δεχτεί την εκπαίδευση στο σπίτι, αλλά οι γονείς θα πρέπει να λάβουν σχετική έγκριση.

Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

Η Υποχρεωτική εκπαίδευση αρχίζει στο Δημοτικό Σχολείο (primary school) (ή σε σχολείο ειδικών αναγκών). Η εκπαίδευση στο Δημοτικό διαρκεί τα δύο πρώτα στάδια και μέχρι την ηλικία των 11. Τα παιδιά πρέπει να αρχίσουν την υποχρεωτική εκπαίδευση σε καθορισμένες ημερομηνίες οι οποίες ορίζονται από τη Γραμματεία της Εθνικής Συνέλευσης της Ουαλίας και συνήθως είναι οι 31 Αυγούστου, 31 Δεκεμβρίου και 31 Μαρτίου. Μόλις το παιδί φτάσει στην ηλικία υποχρεωτικής εκπαίδευσης, πρέπει να αρχίσει το σχολείο με την έναρξη της νέας εκπαιδευτικής περιόδου. Τα περισσότερα παιδιά αρχίζουν το σχολείο μεταξύ των τεσσάρων και πέντε ετών. Το Δημοτικό Σχολείο παρέχει ένα ισορροπο και πολύπλευρο πρόγραμμα μαθημάτων, κατάλληλο για την παιδική ηλικία και ικανότητα, καθώς για κάποια ειδική ανάγκη που μπορεί να έχει ένα παιδί. Ο Εκπαιδευτικός Νόμος του 2002 ορίζει ως ισορροπο και πολύπλευρο το πρόγραμμα που προάγει την πνευματική, ηθική, ψυχική και σωματική ανάπτυξη των μαθητών στο σχολείο και την κοινωνία. Επίσης προετοιμάζει τους μαθητές για τις προοπτικές, ευθύνες και εμπειρίες για τη συνέχεια της ζωής τους. Κατά τα πρώτα χρόνια της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης δε διδάσκονται ειδικευμένα αντικείμενα και έμφαση δίδεται στην ικανότητα γραφής – ανάγνωσης και μαθηματικών. Τα Σχολεία ειδικών αναγκών (Special needs schools) απευθύνονται σε παιδιά που μειονεκτούν διανοητικά ή

σωματικά και δεν μπορούν να παρακολουθήσουν τα μαθήματα στο σχολείο και τα προετοιμάζουν για την αγορά εργασίας.

Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Η Δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην Αγγλία και στην Ουαλία διαιρείται σε δύο Στάδια (Key Stages). Το Στάδιο 3 είναι για τις ηλικίες 11 έως 14 και το Στάδιο 4 για τις ηλικίες 14 έως 16.

Όλα τα δημόσια σχολεία στην Αγγλία και την Ουαλία πρέπει να παρέχουν γενική εκπαίδευση στους μαθητές όπως ορίζεται στο Εθνικό Πρόγραμμα Μαθημάτων. Το Εθνικό Πρόγραμμα αποτελεί το πλαίσιο το οποίο τα σχολεία πρέπει να ενσωματώσουν στο πρόγραμμά τους και καθορίζει τη διδακτέα ύλη, χωρίς ωστόσο να ορίζει τη διάρκεια διδασκαλίας του κάθε μαθήματος.

Στην Αγγλία, το Στάδιο 4 παρουσιάζει μια μείωση στον αριθμό των υποχρεωτικών μαθημάτων και οι μαθητές έχουν το δικαίωμα να λάβουν εκπαίδευση σχετιζόμενη με την εργασία. Στην Ουαλία, το Στάδιο 4 απαιτεί όλοι οι μαθητές να ακολουθούν ένα πλαίσιο εκπαίδευσης συναφούς με την εργασία, εγκεκριμένο από την Εθνοσυνέλευση της Ουαλίας.

Οι μαθητές φοιτούν για την απόκτηση του Γενικού Πιστοποιητικού Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (General Certificate of Secondary Education – GCSE) στο τέλος του Σταδίου 4 (16 χρονών). Οι εξετάσεις για το πιστοποιητικό GCSE διεξάγονται για κάθε μάθημα και βαθμολογούνται από ανεξάρτητες εξεταστικές επιτροπές. Οι μαθητές συνήθως εξετάζονται σε έως 10 διαφορετικά μαθήματα περιλαμβανομένων των Μαθηματικών και της Αγγλικής Γλώσσας. Οι εξετάσεις βαθμολογούνται με τους βαθμούς A*, A, B, C, D, E, F, και G, με το A* να είναι ο μεγαλύτερος βαθμός. Οι μαθητές που δεν επιτυγχάνουν το βαθμό G καταχωρούνται ως U (unclassified) και δεν παίρνουν πιστοποιητικό. Ο βαθμός του GCSE απονέμεται βάσει της πορείας του μαθητή στα μαθήματα τα τελευταία δύο χρόνια μαζί με τις εξετάσεις. Το ποσοστό βαθμολογίας διαφέρει από μάθημα σε μάθημα. Πρόσφατα προστέθηκε η δυνατότητα να λαμβάνονται πιστοποιητικά σε οκτώ επαγγελματικά αντικείμενα (εφαρμοσμένες τέχνες, επιχειρήσεις, εφαρμοσμένη μηχανική, υγεία και κοινωνική περιθαλψη, εφαρμοσμένη πληροφορική, ψυχαγωγία και τουρισμός, βιομηχανία και εφαρμοσμένες επιστήμες). Νέα επαγγελματικά αντικείμενα εξετάζονται και μπορεί να προστεθούν στο μέλλον. Το Επαγγελματικό πιστοποιητικό

(Vocational GCSE) είναι ισοτίμο με δύο (γενικά/ακαδημαϊκά) πιστοποιητικά από άποψη ζήτησης.

Για αυτή την περίοδο των σπουδών υπάρχει ένας αριθμός διαφορετικών τύπων σχολείων: μονοτάξια σχολεία, λύκεια, ειδικευμένες σχολές, αστικά κολλέγια τεχνολογιών και ακαδημίες.

Το πιο συνηθισμένο από αυτά είναι μακράν το μονοτάξιο σχολείο (comprehensive school), το οποίο παρακολουθεί το 90% των μαθητών. Το σχολείο αυτό δεν είναι επιλεκτικό και δέχεται μαθητές ανεξαρτήτως των ικανοτήτων τους.

Τα Λύκεια (Grammar schools) κάνουν επιλογή των μαθητών ανάλογα με τις ικανότητές τους. Στην Αγγλία υπάρχουν 164 τέτοια σχολεία και οι υποψήφιοι συνήθως δίνουν εισαγωγικές εξετάσεις.

Τα ειδικευμένα σχολεία (Specialist schools) ειδικεύονται σε ένα συγκεκριμένο αντικείμενο, ενώ παράλληλα παρέχουν στους μαθητές το Εθνικό Πρόγραμμα Μαθημάτων και μία ευρεία και ισορροπη εκπαίδευση. Τα αντικείμενα των σχολείων αυτών είναι 10: τέχνες, επιχειρήσεις, μηχανολογία, ανθρωπιστικές σπουδές (ιστορία, γεωγραφία ή Αγγλικά), γλώσσες, μαθηματικά και πληροφορική, μουσική, επιστήμες, αθλητισμός και τεχνολογία. Τα σχολεία μπορούν να συνδυάζουν δύο οποιαδήποτε από τα αντικείμενα αυτά και πρέπει να ανανεώνουν την ειδικότητά τους κάθε τέσσερα χρόνια. Μπορούν επίσης να επιλέγουν μέχρι το 10% των μαθητών τους και πρέπει να έχουν κάποια εξωτερική χρηματοδότηση. Περισσότερα από τα μισά σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης λειτουργούν ως ειδικευμένα σχολεία. Το πρόγραμμα των σχολείων αυτών εφαρμόζεται μόνο στην Αγγλία.

Τα Αστικά Κολλέγια Τεχνολογιών (City technology colleges και city technology colleges for the technology of arts) υπάρχουν μόνο στην Αγγλία και είναι ανεξάρτητα σχολεία με δημόσια χρηματοδότηση. Τα σχολεία αυτά ανήκουν και διοικούνται από επιτρόπους ή αναδόχους, οι οποίοι πρέπει να κάνουν μια σημαντική εισφορά στο σχολείο. Πρέπει να βρίσκονται σε αστικές περιοχές, να μη χρεώνουν διδάκτρα, να παρέχουν εκπαίδευση στους μαθητές της περιοχής ανεξαρτήτως επιπέδου και να παρέχουν ένα ευρύ πρόγραμμα μαθημάτων με έμφαση στις επιστήμες και τις τεχνολογίες ή την εφαρμογή των τεχνολογιών στις τέχνες.

Οι Ακαδημίες (Academies) ιδρύονται από αναδόχους επιχειρηματικών, κοινωνικών ή εθελοντικών ομάδων που συνεργάζονται με φορείς της τοπικής κοινωνίας. Οι Ακαδημίες

πρέπει να βρίσκονται σε μειονεκτούσες περιοχές, να παρέχουν εκπαίδευση σε μαθητές της περιοχής διαφορετικών ικανοτήτων, να παρέχουν ένα ευρύ και ισορροπο πρόγραμμα μαθημάτων και να μη χρεώνουν διδάκτρα.

Μία επιλογή επίσης της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι τα ιδιωτικά σχολεία, τα οποία συνήθως είναι γνωστά ως ανεξάρτητα σχολεία. Τα σχολεία αυτά ιδρύονται από ιδιώτες και τα μεγαλύτερα έσοδα τους προέρχονται από τα διδάκτρα που χρεώνουν. Μερικά επίσης λαμβάνουν δωρεές και ενισχύσεις από δωρητές.

Σε μερικές περιοχές εφαρμόζεται διαφορετικό σύστημα από αυτό του συνδυασμού του πρωτοβάθμιου και δευτεροβάθμιου σχολείου. Σύμφωνα με αυτό το σύστημα οι μαθητές αφήνουν το πρώτο σχολείο σε ηλικία οκτώ ή εννέα ετών για να παρακολουθήσουν το επόμενο (middle) μέχρι την ηλικία των δώδεκα ή δεκατριών και στη συνέχεια να πάνε σε ανώτερο (upper) σχολείο. Η **Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση**, περιλαμβάνει τα Στάδια 3 και 4. Οι μαθητές φοιτούν για την απόκτηση του Γενικού Πιστοποιητικού Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (General Certificate of Secondary Education – GCSE) στο τέλος του Σταδίου 4 (16 χρονών). Οι εξετάσεις για το πιστοποιητικό GCSE διεξάγονται για κάθε μάθημα και βαθμολογούνται από ανεξάρτητες εξεταστικές επιτροπές. Οι μαθητές συνήθως εξετάζονται σε έως 10 διαφορετικά μαθήματα περιλαμβανομένων των Μαθηματικών και της Αγγλικής Γλώσσας. Οι εξετάσεις βαθμολογούνται με τους βαθμούς A*, A, B, C,D, E, F, και G. Οι μαθητές που δεν επιτυγχάνουν το βαθμό G καταχωρούνται ως U (unclassified) και δεν παίρνουν πιστοποιητικό. Ο βαθμός του GCSE απονέμεται βάσει της πορείας του μαθητή στα μαθήματα τα τελευταία δύο χρόνια μαζί με τις εξετάσεις.

Για να επιτευχθούν τα ανωτέρω, **ο κάθε μαθητής μπορεί να επιλέξει ανάμεσα σε διαφορετικούς τύπους σχολείων:**

- **μονοτάξια σχολεία:** Το πιο συνηθισμένο, καθώς εξυπηρετεί περίπου το 90% των μαθητών και δέχεται όλους τους μαθητές ανεξαρτήτως των ικανοτήτων τους.

- **Λύκεια:** Υπάρχουν 164 Λύκεια, τα οποία δέχονται μαθητές ανάλογα με τις ικανότητές τους και οι υποψήφιοι συνήθως δίνουν εισαγωγικές εξετάσεις.

- **ειδικευμένες σχολές:** Ειδικεύονται σ' ένα από τα 10 αντικείμενα, τέχνες, επιχειρήσεις, μηχανολογία, ανθρωπιστικές σπουδές (ιστορία, γεωγραφία ή Αγγλικά), γλώσσες, μαθηματικά και πληροφορική, μουσική, επιστήμες, αθλητισμός και τεχνολογία, εξυπηρετούν μέχρι το 10% των μαθητών και δέχονται κάποια εξωτερική χρηματοδότηση.

Το πρόγραμμα σπουδών παρέχει σε συνδυασμό με το αντικείμενο του καθενός και το Εθνικό Πρόγραμμα Μαθημάτων.

- **Αστικά Κολλέγια Τεχνολογιών:** Τα σχολεία αυτά υπάρχουν μόνο στην Αγγλία, είναι ανεξάρτητα σχολεία τα οποία συντηρούνται από δημόσια χρηματοδότηση. Παρέχουν ένα ευρύ φάσμα γνώσεων με έμφαση στις τεχνολογίες, στις επιστήμες ή την εφαρμογή των τεχνολογιών στις τέχνες και διοικούνται από επιτρόπους ή αναδόχους, οι οποίοι πρέπει να κάνουν μία σημαντική εισφορά στο σχολείο. Τα σχολεία αυτά δέχονται όλους τους μαθητές, ανεξαρτήτου ικανοτήτων, δεν χρεώνουν διδάκτρα και βρίσκονται σε αστικές περιοχές.

- **Ακαδημίες:** Ιδρύονται από αναδόχους επιχειρηματικών, κοινωνικών ή εθελοντικών ομάδων που συνεργάζονται με φορείς της τοπικής κοινωνίας. Τα σχολεία αυτά πρέπει να βρίσκονται σε μειονεκτούσες περιοχές, να μην χρεώνουν διδάκτρα, να δέχονται όλους τους μαθητές ανεξαρτήτου επιπέδου και να παρέχουν ένα ευρύ και ισόρροπο πρόγραμμα μαθημάτων.

- Ακόμη μία επιλογή είναι τα **Ιδιωτικά** σχολεία, τα οποία ιδρύονται από ιδιώτες, συντηρούνται με τις συνδρομές των μαθητών ή ακόμη και από δωρεές.

Μετά – υποχρεωτική Εκπαίδευση

Στην Αγγλία και την Ουαλία, η μετα-υποχρεωτική εκπαίδευση παρέχεται στα λεγόμενα sixth form σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Για τη φοίτηση στα σχολεία αυτά δεν υπάρχουν επίσημες τυπικές προϋποθέσεις, καθώς τα σχολεία θέτουν τις δικές τους προϋποθέσεις εισαγωγής.

Η φοίτηση οδηγεί στο Γενικό Πιστοποιητικό Εκπαίδευσης Ανώτερου Επιπέδου (General Certificate of Education Advanced-level examinations – GCE A-levels) και αποτελεί την κύρια οδό για την Ανώτερη Εκπαίδευση. Η δομή του πιστοποιητικού GCE A levels αναθεωρήθηκε πρόσφατα και είχε ως αποτέλεσμα το νέο σύστημα AS/A2. Για να αποκτήσουν το πλήρες A level, οι μαθητές πρέπει να συμπληρώσουν τρία AS units (advanced subsidiary) και τρία A2 units. Τον πρώτο χρόνο της μετα-υποχρεωτικής εκπαίδευσης οι μαθητές μπορούν να επιλέξουν μέχρι πέντε αντικείμενα, στα οποία δίνουν εξετάσεις. Μετά τη συμπλήρωση του πρώτου έτους οι μαθητές μπορούν είτε να επιλέξουν το αντικείμενο μόνο σε ανώτερο επίπεδο (AS) και να λάβουν αναγνωρισμένο τίτλο

σπουδών ή να συνεχίσουν στο επόμενο έτος (A2), του οποίου η επιτυχής ολοκλήρωση οδηγεί στο A level.

Τα πιστοποιητικά A levels καλύπτουν περίπου 80 αντικείμενα εκ των οποίων τα 14 είναι Επαγγελματικά (VCEs – Vocational Certificate of Education).

Τα πιστοποιητικά GCE A-level και GCE AS βαθμολογούνται στην κλίμακα Α ως Ε. Η βαθμολογία U δηλώνει απόρριψη.

Τα Επαγγελματικά Πιστοποιητικά VCE έχουν επίσης αναμορφωθεί και έχουν την ίδια δομή με τα AS/A2. Οι τίτλοι σπουδών ονομάζονται GCE A levels σε εφαρμοσμένα αντικείμενα και διακρίνονται σε τέσσερις τύπους:

Advanced Subsidiary General Certificate of Education. Προϋποθέτει τρία AS units και βαθμολογείται Α-Ε.

Advanced Subsidiary General Certificate of Education (double award). Προϋποθέτει έξι AS units και βαθμολογείται ΑΑ, ΑΒ-ΕΕ.

Advanced General Certificate of Education. Συνήθως προϋποθέτει τρία AS units και τρία A2 units και βαθμολογείται Α-Ε.

Advanced General Certificate of Education (double award). Προϋποθέτει έξι AS units και έξι A2 units και βαθμολογείται ΑΑ, ΑΒ-ΕΕ.

Ένας επίσης τίτλος σπουδών είναι το Advanced Extension Awards (ΑΕΑ) ο οποίος δίδεται από το 2002 και είναι διαθέσιμος σε μαθητές που αναμένεται να βαθμολογηθούν με Α. Ο τίτλος ΑΕΑ κατά την τρέχουσα περίοδο είναι διαθέσιμος σε 19 αντικείμενα και αποτελεί μία εκ των προϋποθέσεων για την είσοδο στο πανεπιστήμιο.

Η πλήρους ωραρίου και μερικού ωραρίου μετα-υποχρεωτική εκπαίδευση παρέχεται επίσης στα κολλέγια μετα-υποχρεωτικής εκπαίδευσης και στα sixth form κολλέγια.

Επαγγελματική Κατάρτιση

Η μαθητεία είναι ένα πρόγραμμα κατάρτισης για νέους ανθρώπους βασισμένο στην εργασία. Οι νέοι αμείβονται με μισθό και έχουν τη δυνατότητα να αποκτήσουν μία νέα ειδικότητα. Κατά την τρέχουσα περίοδο σε μαθητεία βρίσκονται περισσότεροι από 255.000 νέοι σε πλέον των 150 επαγγελμάτων. Η μαθητεία μπορεί να διαρκέσει από 1 έως 5 χρόνια ανάλογα με το αντικείμενο. Μετά την ολοκλήρωση της μαθητείας, ο νέος διαθέτει:

πρακτική εμπειρία, Εθνικό Επαγγελματικό Τίτλο (National Vocational Qualification – NVQ) επιπέδου 2, και επιπλέον προσόντα που απαιτούνται για το επάγγελμα.

Η μαθητεία παρέχεται σε όποιον είναι 16 με 24 ετών και ζει στην Αγγλία.

Εκπαίδευση Ενηλίκων

Στην Αγγλία και στην Ουαλία η εκπαίδευση ενηλίκων θεωρείται ως ιδιαίτερα σημαντική βαθμίδα του εκπαιδευτικού συστήματος. Η εκπαίδευση μπορεί να γίνει είτε με πλήρες είτε με μερικό ωράριο και παρέχεται στα κολλέγια μετα-υποχρεωτικής εκπαίδευσης τα οποία παραδοσιακά παρέχουν μαθήματα επαγγελματικής φύσης, αλλά συνεχώς αυξάνουν την παροχή ακαδημαϊκών προσόντων.

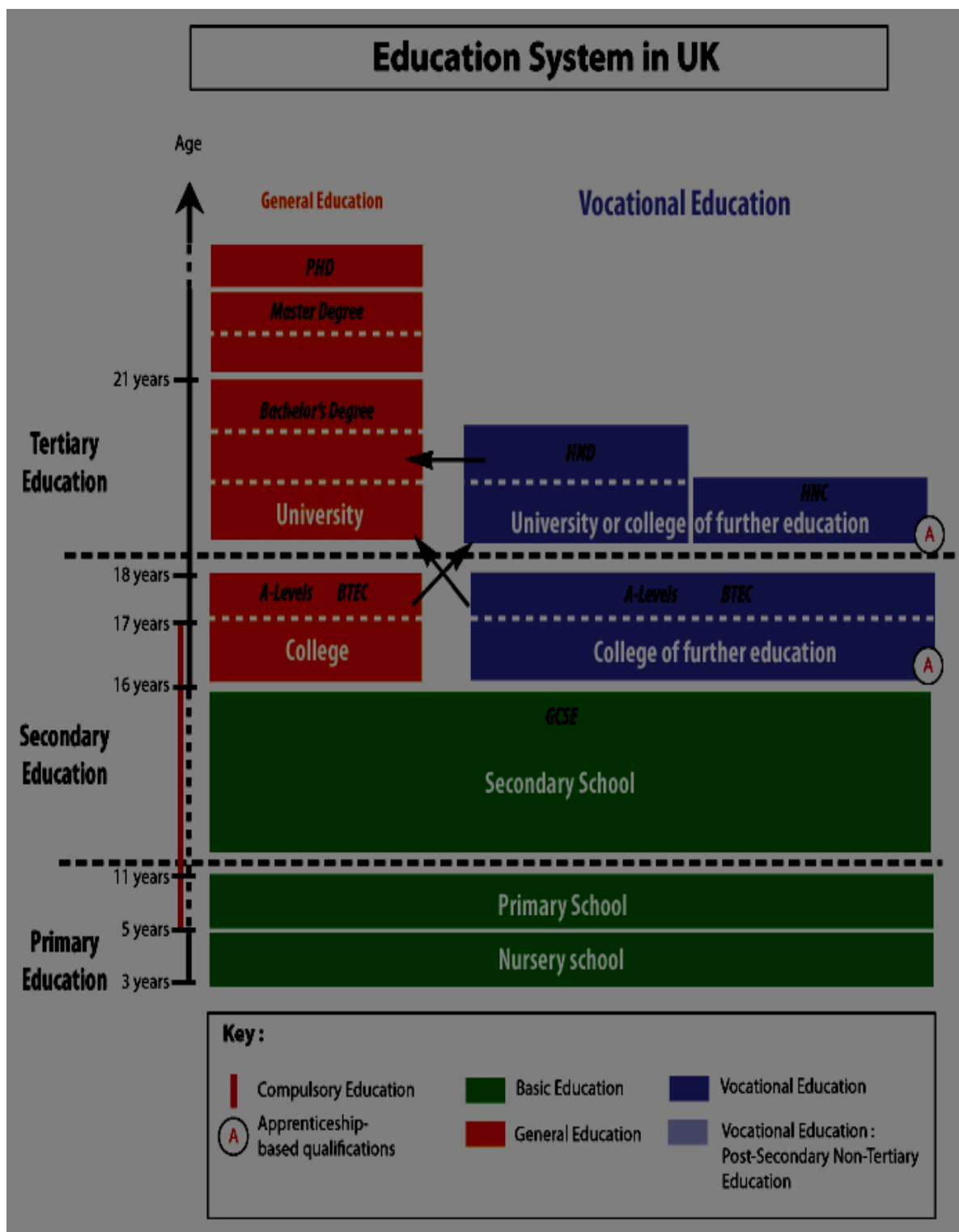
Στο Ηνωμένο Βασίλειο η φοίτηση είναι υποχρεωτική από 5 έως 16 ετών.

Η εκπαίδευση είναι **υποχρεωτική για όλα τα παιδιά** που είναι μόνιμα εγκατεστημένα στην χώρα, ανεξαρτήτως εθνικότητας. Υπάρχουν **δημόσια σχολεία**, στα οποία η φοίτηση είναι δωρεάν αλλά και **ιδιωτικά σχολεία**.

Η εκπαίδευση των παιδιών γίνεται σε **τέσσερα στάδια**: Στάδιο 1 (ηλικίες έως 7), Στάδιο 2 (ηλικίες 7-11), Στάδιο 3 (ηλικίες 11-14), Στάδιο 4 (ηλικίες έως 16). Η **μετά-υποχρεωτική εκπαίδευση παρέχεται** από τα λεγόμενα **sixth form** σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για μαθητές 16-18 ετών. Σκοπός της είναι η απόκτηση του Γενικού Πιστοποιητικού Εκπαίδευσης Ανώτερου Επιπέδου (General Certificate of Education Advanced-level examinations – GCE A levels) και αποτελεί την κύρια οδό για την Ανώτερη Εκπαίδευση. Το κάθε σχολείο θέτει τις δικές του προϋποθέσεις εισαγωγής. Για να αποκτήσουν οι μαθητές **το πλήρες A level**, οι μαθητές πρέπει να συμπληρώσουν **τρία AS units και τρία A2 units**.

Τον πρώτο χρόνο της μετα-υποχρεωτικής εκπαίδευσης, οι μαθητές μπορούν να επιλέξουν μέχρι και πέντε αντικείμενα στα οποία εξετάζονται στο τέλος της χρονιάς. Με την επιτυχή συμπλήρωση του πρώτου έτους ο μαθητής μπορεί να επιλέξει τα AS units και την απόκτηση αναγνωρισμένου τίτλου σπουδών ή να συνεχίσει την δεύτερη χρονιά για την απόκτηση των A2 units, τα οποία θα τον οδηγήσουν και στο πλήρες A level. **Οι κάτοχοι Alevel μπορούν να σπουδάσουν σε πανεπιστήμιο ή σε άλλα ιδρύματα ανωτάτης εκπαίδευσης.**

Υπάρχουν δύο είδη ιδρυμάτων **Ανώτατης Εκπαίδευσης**: τα λεγόμενα «παλαιά» πανεπιστήμια και τα «polytechnics» και «colleges», γνωστά και ως «νέα». Κάθε πανεπιστήμιο είναι αυτόνομο, αποφασίζει ποια διπλώματα και άλλους τίτλους θα χορηγήσει, τους σχετικούς όρους καθώς και τον τρόπο αποδοχής των υποψηφίων. Τα περισσότερα πανεπιστήμια παρέχουν τη δυνατότητα έρευνας, καθώς και ένα ευρύ φάσμα μαθημάτων προπτυχιακού και μεταπτυχιακού επιπέδου. Συνήθως, τα παλαιά πανεπιστήμια δεν παρέχουν επαγγελματική κατάρτιση, ενώ πολλά από τα νέα πανεπιστήμια παρέχουν περισσότερες δυνατότητες πρακτικών εφαρμογών

Η μετά-υποχρεωτική εκπαίδευση παρέχεται από τα λεγόμενα **sixth form** σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για μαθητές 16-18 ετών. Σκοπός της είναι η απόκτηση του Γενικού Πιστοποιητικού Εκπαίδευσης Ανώτερου Επιπέδου (General Certificate of Education Advanced-level examinations – GCE A levels) και αποτελεί την κύρια οδό για την Ανώτερη Εκπαίδευση. Το κάθε σχολείο θέτει τις δικές του προϋποθέσεις εισαγωγής.

Για να αποκτήσουν οι μαθητές **το πλήρες A level**, οι μαθητές πρέπει να συμπληρώσουν **τρία AS units και τρία A2 units**.

Τον πρώτο χρόνο της μετα-υποχρεωτικής εκπαίδευσης, οι μαθητές μπορούν να επιλέξουν μέχρι και πέντε αντικείμενα στα οποία εξετάζονται στο τέλος της χρονιάς. Με την επιτυχή συμπλήρωση του πρώτου έτους ο μαθητής μπορεί να επιλέξει τα AS units και την απόκτηση αναγνωρισμένου τίτλου σπουδών ή να συνεχίσει την δεύτερη χρονιά για την απόκτηση των A2 units, τα οποία θα τον οδηγήσουν και στο πλήρες A level. **Οι κάτοχοι Alevel μπορούν να σπουδάσουν σε πανεπιστήμιο ή σε άλλα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης.**

Υπάρχουν δύο είδη ιδρυμάτων **Ανώτατης Εκπαίδευσης**: τα λεγόμενα «παλαιά» πανεπιστήμια και τα «polytechnics» και «colleges», γνωστά και ως «νέα». Κάθε πανεπιστήμιο είναι αυτόνομο, αποφασίζει ποια διπλώματα και άλλους τίτλους θα χορηγήσει, τους σχετικούς όρους καθώς και τον τρόπο αποδοχής των υποψηφίων. Τα περισσότερα πανεπιστήμια παρέχουν τη δυνατότητα έρευνας, καθώς και ένα ευρύ φάσμα μαθημάτων προπτυχιακού και μεταπτυχιακού επιπέδου. Συνήθως, τα παλαιά πανεπιστήμια δεν παρέχουν επαγγελματική κατάρτιση, ενώ πολλά από τα νέα πανεπιστήμια παρέχουν περισσότερες δυνατότητες πρακτικών εφαρμογών.

Κεφάλαιο 5^ο

Γαλλικό Εκπαιδευτικό Σύστημα

Δομή και Λειτουργία του Εκπαιδευτικού Συστήματος

Το εκπαιδευτικό σύστημα αποτελεί ένα υποσύστημα του κοινωνικού, οικονομικού και πολιτικού συστήματος της χώρας και μάλιστα κατέχει σημαντική θέση μέσα σ' αυτό, αφού επηρεάζει μεγάλο μέρος των υπολοίπων συστημάτων και του περιβάλλοντός του.

Το εκπαιδευτικό σύστημα, δομικά, περιλαμβάνει στοιχεία τα οποία συνδέονται μεταξύ τους με σχέσεις εξάρτησης και αλληλεπίδρασης. Σκοπός του είναι η πνευματική ανάπτυξη και μέσα απ' αυτήν, η επαγγελματική και κατά συνέπεια η παραγωγική ανάπτυξη ενός κοινωνικού συνόλου και η πολιτιστική αναβάθμιση, που εμπεριέχει το στοιχείο των σχέσεων μεταξύ των δομών. Η επίτευξη του σκοπού αυτού ικανοποιεί τις ανάγκες των άλλων συστημάτων του περιβάλλοντος του εκπαιδευτικού συστήματος, με τα οποία βρίσκεται σε αλληλεξάρτηση.

Όσον αφορά τη δομή και τη λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος, αυτό αποτελεί ένα ζωντανό ανοικτό σύστημα το οποίο βρίσκεται σε συνεχή επικοινωνία με το εξωτερικό περιβάλλον. Σ' αυτό όπως και στα άλλα συστήματα συνυπάρχουν τέσσερις θεμελιώδεις αρχές: τα στοιχεία, δηλαδή οι δομές του συστήματος, η ιεραρχική δομή του, η οργάνωση σε βαθμίδες και δομές και η πολυπλοκότητα του συστήματος, που έγκειται στα πολυάριθμα στοιχεία που το αποτελούν.

Τα σύνορα τα οποία διαχωρίζουν το εκπαιδευτικό σύστημα από το περιβάλλον και οριοθετούν το χώρο μέσα στον οποίο λειτουργεί είναι αρκετά ρευστά, αφού πρόκειται για ένα κοινωνικό ανθρώπινο σύστημα που επικοινωνεί και αλληλοεπηρεάζεται με τα άλλα συστήματα.

Ένα άλλο βασικό περιγραφικό στοιχείο του εκπαιδευτικού συστήματος είναι οι εισροές, στις οποίες περιλαμβάνονται οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί, οι οποίοι επανατροφοδοτούν το εκπαιδευτικό σύστημα, οι διοικητικοί υπάλληλοι, τα οικονομικά μέσα, τα οποία συμβάλλουν

Δομή και Λειτουργία του Εκπαιδευτικού Συστήματος

Το εκπαιδευτικό σύστημα αποτελεί ένα υποσύστημα του κοινωνικού, οικονομικού και πολιτικού συστήματος της χώρας και μάλιστα κατέχει σημαντική θέση μέσα σ' αυτό, αφού επηρεάζει μεγάλο μέρος των υπολοίπων συστημάτων και του περιβάλλοντός του.

Το εκπαιδευτικό σύστημα, δομικά, περιλαμβάνει στοιχεία τα οποία συνδέονται μεταξύ τους με σχέσεις εξάρτησης και αλληλεπίδρασης. Σκοπός του είναι η πνευματική ανάπτυξη και μέσα απ' αυτήν, η επαγγελματική και κατά συνέπεια η παραγωγική ανάπτυξη ενός κοινωνικού συνόλου και η πολιτιστική αναβάθμιση, που εμπεριέχει το στοιχείο των σχέσεων μεταξύ των δομών. Η επίτευξη του σκοπού αυτού ικανοποιεί τις ανάγκες των άλλων συστημάτων του περιβάλλοντος του εκπαιδευτικού συστήματος, με τα οποία βρίσκεται σε αλληλεξάρτηση.

Όσον αφορά τη δομή και τη λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος, αυτό αποτελεί ένα ζωντανό ανοικτό σύστημα το οποίο βρίσκεται σε συνεχή επικοινωνία με το εξωτερικό περιβάλλον. Σ' αυτό όπως και στα άλλα συστήματα συνυπάρχουν τέσσερις θεμελιώδεις αρχές: τα στοιχεία, δηλαδή οι δομές του συστήματος, η ιεραρχική δομή του, η οργάνωση σε βαθμίδες και δομές και η πολυπλοκότητα του συστήματος, που έγκειται στα πολυάριθμα στοιχεία που το αποτελούν.

Τα σύνορα τα οποία διαχωρίζουν το εκπαιδευτικό σύστημα από το περιβάλλον και οριοθετούν το χώρο μέσα στον οποίο λειτουργεί είναι αρκετά ρευστά, αφού πρόκειται για ένα κοινωνικό ανθρώπινο σύστημα που επικοινωνεί και αλληλοεπηρεάζεται με τα άλλα συστήματα.

Ένα άλλο βασικό περιγραφικό στοιχείο του εκπαιδευτικού συστήματος είναι οι εισροές, στις οποίες περιλαμβάνονται οι μαθητές την ποιότητα του εκπαιδευτικού συστήματος και τέλος οι πληροφορίες για μεθόδους διδασκαλίας και τεχνικές μάθησης, που προέρχονται από εκπαιδευτικά συστήματα άλλων χωρών.

Ένα τελευταίο βασικό περιγραφικό στοιχείο του εκπαιδευτικού συστήματος είναι η δομή και η διάρθρωσή του, τα οποία καθορίζουν το μέγεθος και την πολυπλοκότητα του.

Ένα από τα πιο ισχυρά ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά συστήματα είναι και αυτό της Γαλλίας. Όσο αφορά την διάρκεια φοίτησης, τα πανεπιστήμια και το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθητών αναφέρεται στο παρακάτω δοκίμιο.

Η φοίτηση των μαθητών διαρκεί 12 χρόνια. Συγκεκριμένα φοιτούν 5 χρόνια στο δημοτικό, 4 χρόνια στο γυμνάσιο και 3 χρόνια στο λύκειο.

Το λύκειο αποτελείται από 3 τάξεις! Την Πρώτη- Premiere ,την Δευτέρα - Seconde και την Τρίτη - Terminale για μαθητές ηλικίας 15-16 και 17-18 ετών αντίστοιχα.

Στην Δευτέρα και στην Τρίτη τάξη οι μαθητές κατανέμονται σε τρεις κλάδους:

α) Λογοτεχνικός- LittéraireL, β) Επιστημονικός- ScientifiqueS, γ) Κοινωνικοοικονομικός - EconomiqueetsocialES.

Έπειτα δίνουν εξετάσεις για να αποκτήσουν απολυτήριο που ονομάζεται «Baccalauréat». Με βάση τις εξετάσεις για το Baccalauréat καταλαμβάνουν τις διάφορες θέσεις στην τριτοβάθμια εκπαίδευση που αποτελείται από Τεχνικές Σχολές και Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

Τα Ιδρύματα της τριτοβάθμιας είναι α) B.T.S. Brevet Technique Supérieur ,όπου η φοίτηση διαρκεί 2 χρόνια, β) Université ,Πανεπιστήμιο, γ) Grande Ecole ,το οποίο είναι το ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα,το απολυτήριο του οποίου έχει μεγαλύτερο κύρος από του Πανεπιστημίου.

Τα

λύκεια που υπάρχουν

στη Γαλλική επαρχία αναλογούν σε μεγάλες περιφέρειες, δηλαδή υπάρχουν σε μία πόλη σχολεία, τα οποία καλύπτουν τις ανάγκες εκπαίδευσης μαθητών, που κατοικούν και σε γειτονικές περιοχές. Ειδικότερα, στη περιοχή του Saint – Malo υπάρχουν δύο λύκεια. Ένα από αυτά είναι το Λύκειο “Jacques Cartier” το οποίο και επισκεφθήκαμε.

Μέσα στο Λύκειο Πρόκειται για ένα Λύκειο τεράστιας έκτασης με αρκετά διαφορετικά κτίρια που περιλαμβάνουν το σχολείο, τα διάφορα γήπεδα όπως γήπεδο μπάσκετ, ποδοσφαίρου, βόλεϊ, μπάντμιντον. Ακόμα υπάρχει μια αρκετά μεγάλη έκταση στην οποία οι μαθητές εξασκούνται στο άλμα εις μήκος, στο ακόντιο και στη σφαιροβολία.

Ακόμα, μέσα σε ένα από τα κτίρια υπάρχει γυμναστήριο με όργανα για τους μαθητές. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι μέσα στο χώρο του σχολείου, βρίσκεται και το σπίτι της διευθύντριας, ένα οίκημα αρκετά μεγάλο μέσα στο οποίο βρίσκεται και το γραφείο της, καθώς και το γραφείο του υποδιευθυντή του Λυκείου. Επίσης μέσα στο χώρο φυτεύονται δένδρα και λουλούδια για τη διατήρηση της ομορφιάς του σχολείου. Προχωρώντας προς τα γήπεδα του μπάσκετ ή του ποδοσφαίρου, βλέπουμε ένα άγαλμα, καθώς επίσης και τραπέζια, με καρέκλες και παγκάκια για να μελετούν οι μαθητές τα μαθήματά τους, χώρος που θυμίζει το αντίστοιχο σε 'μας προαύλιο. Ο αριθμός των μαθητών στο Λύκειο Jacques Cartier, φαντάζει τεράστιος σύμφωνα με τα δεδομένα της χώρας μας. Οι μαθητές στο Λύκειο αυτό φτάνουν τους 1800 και οι καθηγητές τους 150, παρ' όλα αυτά όμως υπάρχει μια πολύ φιλική ατμόσφαιρα και μια πολύ καλή σχέση ανάμεσα στους μαθητές και τους καθηγητές. Το φαινόμενο της "αποξένωσης" μαθητών – καθηγητών που συχνά συναντούμε στην Ελλάδα, φαίνεται να απουσιάζει από το Λύκειο Jacques Cartier. Οι καθηγητές γνωρίζονται με τους μαθητές και τους φωνάζουν με τα μικρά τους ονόματα κι όχι με τα επώνυμα, σε αντίθεση βέβαια με την Ελλάδα. Τα ωράρια των σχολείων στη Γαλλία διαφέρουν κατά πολύ από αυτά της Ελλάδας. Στο Λύκειο Jacques Cartier, το μάθημα ξεκινάει στις 8 το πρωί, και τελειώνει στις 6 το απόγευμα, χωρίς όμως οι ώρες των μαθημάτων να είναι συνεχόμενες. Επειδή οι ώρες φαγητού είναι από τις 11.45 μέχρι 1.00 για το μεσημεριανό και 6.45 μέχρι 7.15 για το βραδινό, το μάθημα σταματάει στις 12 για να φάνε οι μαθητές και οι καθηγητές και ξαναξεκινάει στις 2 μέχρι τις 6 το απόγευμα.

Παρατηρείται ότι δύνεται μεγάλη έμφαση στις ξένες γλώσσες -- στα Γερμανικά και τα Αγγλικά – ενώ τα Αρχαία Ελληνικά αποτελούν μάθημα επιλογής, του οποίου δηλαδή η παρακολούθηση δεν είναι υποχρεωτική από όλους τους μαθητές. Παρατηρείται ακόμα, το κενό μεταξύ των ωρών 12.00 – 1.00, καθώς είναι ώρα φαγητού. Ακόμα θα μπορούσε να προστεθεί πως υπάρχουν αρκετά κενά ανάμεσα στις ώρες, τα οποία πιθανόν να οφείλονται σε απουσία καθηγητών

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι η πλειοψηφία των νέων δεν πίστευαν σε κάποιο θεό, είναι δηλαδή άθεοι. Όσοι δηλώνουν άθεοι δεν έχουν βαπτιστεί, και αυτό προφανώς συμβαίνει γιατί στη Γαλλία δεν είναι διαδεδομένη η πίστη στο Θεό και οι άνθρωποι δεν πάνε στην εκκλησία. Επομένως, είναι απόλυτα λογικό, οι μαθητές να μη διδάσκονται το

μάθημα των Θρησκευτικών. Εξάλλου, όπως παρατηρείται, το μάθημα των θρησκευτικών απουσιάζει από το πρόγραμμά τους.

Βιβλιογραφία

- <http://www.kathimerini.gr/117920/article/epikairothta/ellada/oi-17-deiktes-a3iologhshs>
- <https://xenesglosses.eu/2012/08/to-ekpaideutiko-systima-tis-agglas/>
- <https://inzone.gr/3-kalutera-ekpaideutika-sustimata/>
- <https://xenesglosses.eu/2012/08/to-ekpaideutiko-systima-tis-gallias/>
- <https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/edusc/article/view/357>
- <https://www.protothema.gr/stories/article/544150/ekpaideutiko-sustima-to-finlandiko-oneiro-vs-tou-ellinikou-efialti/>
- <https://tvxs.gr/news/kosmos/giati-i-finlandia-exei-kalytero-ekpaideytiko-systima-ston-kosmo>
-